
16Η ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

20
14

5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014

ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΑΪΛΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ -
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ICOM

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Διεύθυνση Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος
και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

ΚΤΗΡΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ICOM, ΑΓ. ΑΣΩΜΑΤΩΝ 15

16η ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Μουσεία και Άυλη
Πολιτιστική
Κληρονομιά -
Πολιτισμός
της Διατροφής

Πρακτικά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ**

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ
ΚΑΙ ΑΪΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ**

Με τη συνεργασία
του Ελληνικού Τμήματος του ICOM

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

**Διεύθυνση Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος
και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς**

ПРОГРАММА

ΕΝΑΡΞΗ - ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ: 9:30

Τέτη Χατζηνικολάου: Πρόεδρος Ελληνικού Τμήματος ICOM,
επίτιμη Δ/ντρια ΥΠΠΟΑ

Έλενα Κόρκα: Γενική Διευθύντρια Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Μουσεία και άυλη πολιτιστική κληρονομιά: Εκπαιδευτικές δράσεις
για τον πολιτισμό της διατροφής

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ:

Γιάννης Δρίνης, Προϊστάμενος Τμήματος Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς
& Διαπολιτισμικών Θεμάτων

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ-ΒΙΛΛΥ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Εισαγωγή: Μουσεία και Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

Δ/ντρια Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος & Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

ΦΩΤΕΙΝΗ ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ, Ελιά, λάδι και κεραμικά

Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής – Ίδρυμα Οικ. Γ. Ψαροπούλου

ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ, «Άρτος ο... επιούσιος»

Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Νέας Ορεστιάδας και Περιφέρειας

Δ. ΠΑΡΑΣΧΑΡΑΚΗ, Δ. ΤΖΟΥΒΑΛΗΣ, Πρωτοβουλίες της Αλλοτροπίας για την ανάδειξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην Αντίκυρα Βοιωτίας

Λαϊκή Ακαδημία Γραμμάτων, Τεχνών και Παράδοσης Αλλοτροπία

ΧΡΥΣΑΦΩ ΤΣΩΝΟΥ, Η διατροφή στα Γαλαξειδιώτικα καράβια, από το 1830 έως τις αρχές του 20ού αιώνα

Ναυτικό & Ιστορικό Μουσείο Γαλαξειδίου

ΒΑΛΕΝΤΙΝΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, Του Μουσείου τα παιδιά πριν πεινάσουν...

Εθνολογικό Μουσείο Θράκης

Α. ΚΟΥΜΝΑ, Μ. ΛΕΝΗ, «Επίσημα Γεύματα» και «Γεύσεις Αρχιτεκτονικής»: Οι εκπαιδευτικές δράσεις της Δ.Π.Α.Ν.Σ.Μ. για τον πολιτισμό της διατροφής

Διεύθυνση Προστασίας και Αναστήλωσης Νεωτέρων και Σύγχρονων Μνημείων

ΒΑΣΩ ΠΟΥΛΥΖΩΗ, «Η οικογένεια στο τραπέζι». Από τα εκπαιδευτικά προγράμματα για τη διατροφή στη νέα μόνιμη έκθεση

Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης και Ελληνικών Λαϊκών Μουσικών Οργάνων - Συλλογή Φοίβου Ανωγειανάκη

ΣΥΖΗΤΗΣΗ: 11:00 - 11:30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ – ΚΑΦΕΣ: 11:30 - 12:00

ΦΑΝΗ ΚΑΜΠΑΝΗ, Εκπαιδευτικές δράσεις για τον πολιτισμό της διατροφής στο Ι.Μ.Κ.

Ιστορικό Μουσείο Κρήτης

ΑΝΝΑ ΚΑΛΛΙΝΙΚΙΔΟΥ, Υλοποιώντας το άυλο: δράσεις για ένα στοιχείο που θα αποκτήσει μουσείο

Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς

ΟΛΓΑ ΜΑΝΟΥ, Από το σιτάρι στο ψωμί

Μουσείο Λούλη

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΕΤΡΟΓΙΑΝΝΗ, Άυλη πολιτιστική κληρονομιά της Ελευσίνας, εκπαιδευτικά προγράμματα Σίτου και Άρτου

Λαογραφικός Σύλλογος Ελευσίνας «Το Αδράχτι»

ΜΑΙΡΗ ΜΠΑΡΙΤΑΚΗ, Η γεύση της παράδοσης: εκπαιδευτικά προγράμματα για τον πολιτισμό της διατροφής στο Μουσείο Παραδοσιακής Ζωής Κρήτης

Μουσείο Παραδοσιακής Ζωής Κρήτης «Λυχνοστάτης»

ΜΑΡΙΑ ΜΕΪΙΑ, Παραδοσιακά... γαστρονομικά

Ιστορικό – Λαογραφικό Μουσείο Κορίνθου

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΦΥΡΟΕΡΑ, Ψωμί με μέλι και γλυκό κρασί. Ξεκλειδώνοντας τα μυστικά της κουζίνας ενός πρωτοβυζαντινού σπιτιού στους Δελφούς

Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, ΕΚΠΑ)

Σ. ΣΥΝΑΡΙΑΝΟΥ, Ε. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ, Δ. ΜΕΘΕΝΙΤΟΥ, ΕΥΤΥΧΙΑ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑ, Μια βαλίτσα με αναμνήσεις. Ένα κλειδί, λίγο κανέλλα και μια παλιά φωτογραφία

Μουσείο Μικρασιατικού Ελληνισμού «Φιλίω Χαϊδεμένου»

ΣΥΖΗΤΗΣΗ: 14:00 - 14:30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ – ΕΛΑΦΡΥ ΓΕΥΜΑ: 14:30 - 15:30

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Νέα εκπαιδευτικά προγράμματα

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Στέλλα Κοντογιάννη, Προϊσταμένη Τμήματος Μουσείων

Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΡΑΝΤΑ, *Ζωγραφίζοντας τα ποιήματα: μια νέα εκπαιδευτική δράση για μαθητές Δημοτικού*

Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς

Π. ΣΤΑΘΑΚΟΥ, Ι. ΘΑΝΑΣΟΥΛΑΣ, *Το Μουσείο Λαϊκών Οργάνων σας*

καλωσορίζει στο σπίτι του

Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης και Ελληνικών Λαϊκών Μουσικών Οργάνων -

Συλλογή Φοίβου Ανωγειανάκη

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ, ΧΑΡΑ ΠΑΤΕΛΟΥ, *Εκπαιδευτικά προγράμματα στο Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών*

Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών – Ίδρυμα Βούρου-Ευταξία

ΧΑΡΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ, *Ταξίδια στην «ξεχασμένη πόλη» και καλοκαιρινά προγράμματα στο Μουσείο Μπενάκη. Πινακοθήκη Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα. Ένας φιλόξενος χώρος τέχνης για παιδιά*

Μουσείο Μπενάκη

ΟΡΙΕΤΤΑ ΤΡΕΒΕΖΑ, *Συναγωνιστής: Έλληνες Εβραίοι στην Εθνική Αντίσταση*

Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΙΠΟΝΤΙΚΑΣ, *Θωρηκτό Γ. Αβέρωφ και μουσειακή πραγματικότητα*

Πλωτάρχης, Πλωτό Ναυτικό Μουσείο «Θωρηκτό Γ. Αβέρωφ»

ΣΥΖΗΤΗΣΗ: 16:30 - 17:00

ΛΗΞΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ: 17:00

Στο πλαίσιο των Ενημερωτικών Συναντήσεων με θέμα «Εκπαίδευση και Νεοελληνική Πολιτιστική Κληρονομιά», που οργανώνει η Δ/νση Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς από το 1997, πραγματοποιήθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 2014 στον χώρο του ICOM η 16η ετήσια Συνάντηση με θέμα «Μουσεία και Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά – Πολιτισμός της Διατροφής».

Τις εργασίες της Συνάντησης άνοιξε η Πρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος του ICOM κ. Τέτη Χατζηνικολάου. Τη συνάντηση χαιρέτησε επίσης η κ. Ελένη Κόρκα, Γενική Δ/ντρια Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Στη συνέχεια η κ. Σταυρούλα Φωτοπούλου, Προϊσταμένη της Δ/νσης Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, αναφέρθηκε με συντομία στα προγράμματα που πραγματοποιούνται από τους φορείς που συνεργάζονται με τη ΔΝΠΑΑΠΚ ή εποπτεύονται από αυτήν και έπειτα πέρασε εκτενώς στην ενημέρωση για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Α' ΜΕΡΟΣ

ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΑΪΛΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ:
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ
ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΡΙΝΗΣ:
*Προϊστάμενος Τμήματος
Ύλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς
και Διαπολιτισμικών Θεμάτων*

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ-ΒΙΛΛΥ

ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ:

Δ/ντρια Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος & Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΜΟΥΣΕΙΑ

ΚΑΙ ΑΪΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η Σύμβαση για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (UNESCO, 2003) είναι η 3η κατά σειρά Διεθνής Σύμβαση που υιοθέτησε η UNESCO σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά. Η UNESCO, πριν το 2003, είχε θεσμοθετήσει τη Σύμβαση για την προστασία των αρχαιοτήτων από την παράνομη διακίνηση (το 1970) και τη Σύμβαση για την Παγκόσμια Κληρονομιά, από το 1972. Αυτή η δεύτερη Σύμβαση είναι η πιο γνωστή στο ευρύ κοινό. Το συμβολικό κεφάλαιο που επενδύεται σε αυτή μεταφέρεται ταχύτατα στα μνημεία του καταλόγου της.

Οστόσο, η Σύμβαση του 1972 προτείνει μια μάλλον περιορισμένη προσέγγιση στην πολιτιστική κληρονομιά: όταν βλέπουμε τον Κατάλογο της Σύμβασης, βλέπουμε μόνο αρχιτεκτονικά μνημεία, ενώ τα υπόλοιπα στοιχεία της παράδοσης των λαών που τα ανήγειραν είναι καλά κρυμμένα κάτω από τα σπουδαία αρχιτεκτονικά τους επιτεύγματα. Επίσης, με την πάροδο του χρόνου, αυξάνονταν οι πιέσεις από χώρες των οποίων η μνημειακή κληρονομιά δεν ανταποκρινόταν εύκολα στα κριτήρια της Σύμβασης του 1972: τα μνημεία και οι πολιτισμοί του Νοτίου Ημισφαιρίου υποαντιπροσωπεύονται.

Η πρώτη απόπειρα να θεραπευθούν αυτοί οι περιορισμοί έγινε το 1992, με τη θεσμοθέτηση μιας νέας κατηγορίας στη Σύμβαση για την Παγκόσμια Κληρονομιά, αυτής του «πολιτισμικού τοπίου». Αναγνωρίζεται έτσι η ανάγκη ανάδειξης των πολιτισμικών τοπίων, δηλαδή των

τοπίων που ο άνθρωπος έχει διαμορφώσει στην ιστορική του διαδρομή και στην αλληλεπίδρασή του με τη φύση, ή των τοπίων που η παράδοση λαών χωρίς γραπτή ιστορία έχει νοσηματοδοτήσει, έχει καταστήσει αναγνώσιμα, ως αρχεία της δικής τους ιστορίας. Αλλά και αυτή η έννοια, που εισάγεται εκ των υστέρων στη Σύμβαση του 1972, δεν επαρκεί για να καλύψει το είδος της πολιτιστικής κληρονομιάς που αντιπροσωπεύει το τραγούδι, ο χορός, μια παραδοσιακή χειροτεχνία κλπ.

Μετά από διάφορες άλλες, λιγότερο επιτυχημένες απόπειρες, υιοθετείται η Σύμβαση για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, το 2003.

Το πρώτο δείγμα της επιτυχίας της ήταν η ταχύτατη θέση σε ισχύ το 2006, τρία μόλις χρόνια μετά την υιοθέτησή της.

Ο όρος «άυλη πολιτιστική κληρονομιά» προκαλεί ακόμη και σήμερα πολλά ερωτηματικά και παρανοήσεις, αλλά υπήρξε μια συνειδητή επιλογή από πλευράς των συντακτών της, καθώς οι εναλλακτικοί όροι (λαϊκός πολιτισμός, φολκλόρ, παραδοσιακός πολιτισμός κ.ά.) δεν μπορεί να έχουν παγκόσμια εφαρμογή. Για παράδειγμα, οι όροι «παραδοσιακή» ή «προβιομηχανική» κληρονομιά αφ' ενός αφορούν κοινωνίες που έχουν διέλθει στάδια εκσυγχρονισμού και εκβιομηχάνισης και, άρα, δεν έχουν εφαρμογή στον πολιτισμό των αναπτυσσόμενων χωρών, αφ' ετέρου δε εισάγουν ένα δυτικοκεντρικό σχήμα της κοινωνικής εξέλιξης. Επίσης, στην τρέχουσα επιστημονική αντίληψη δεν υποστηρίζεται πλέον η σαφής διάκριση μεταξύ λόγιου και λαϊκού πολιτισμού, μάλλον προτιμάμε να μιλάμε περί διαλόγου μεταξύ λαϊκής και λόγιας κουλτούρας.

Πέρα από το νεολογισμό στην ονομασία της κληρονομιάς, η πραγματική καινοτομία της Σύμβασης βρίσκεται στη μετατόπιση του κύριου άξονα των ρυθμίσεών της από τα υλικά κατάλοιπα της κληρονομιάς στις κοινότητες των ανθρώπων που είναι οι φορείς της ζωντανής κλη-

ρονομιάς. Προσκαλεί δηλαδή τις ίδιες τις κοινότητες των ανθρώπων να αναλάβουν δράση συνειδητά για τη διαφύλαξη της κληρονομιάς τους και τα μέτρα που προκρίνει συντείνουν στην περαιτέρω ενδυνάμωση των κοινοτήτων.

Αξίζει να παρατεθεί αυτούσιος ο ορισμός της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, όπως δίνεται από τη Σύμβαση, για να αντιληφθούμε την ευρύτητα των θεμάτων που θίγει:

«Εννοούμε «άυλη πολιτιστική κληρονομιά» τις πρακτικές, αναπαραστάσεις, εκφράσεις, γνώσεις και τεχνικές – καθώς και τα εργαλεία, αντικείμενα, χειροτεχνήματα και τους πολιτιστικούς χώρους που συνδέονται με αυτές – και τις οποίες οι κοινότητες, οι ομάδες ή/και κατά περίπτωση, τα άτομα αναγνωρίζουν ότι αποτελούν μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς τους.

Αυτή η άυλη πολιτιστική κληρονομιά, που μεταβιβάζεται από γενιά σε γενιά, αναδημιουργείται συνεχώς από τις κοινότητες και τις ομάδες σε συνάρτηση με το περιβάλλον τους, την αλληλεπίδρασή τους με τη φύση και την ιστορία τους, και τους παρέχει μία αίσθηση ταυτότητας και συνέχειας, συμβάλλοντας έτσι στην προώθηση του σεβασμού της πολιτιστικής πολυμορφίας και της ανθρώπινης δημιουργικότητας.»

Βεβαίως, η Σύμβαση δεν αναγνωρίζει όλες τις παραδόσεις: όσες εξ αυτών, λχ, δεν συμβαδίζουν με τα διεθνή κείμενα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ή με το βασικό διακηρυγμένο στόχο της UNESCO, που είναι η παγκόσμια ειρήνη, σίγουρα δεν χωράνε στο σύστημά της.

Διάκριση υλικού και άυλου

Ο όρος «άυλα» στην πραγματικότητα δεν υπονοεί τίποτε άλλο, παρά τα «μη μνημειακά», κατά την παλιότερη Σύμβαση του 1972. Η Σύμβα-

ση του 2003, όπως φαίνεται και στον ορισμό που παραθέσαμε, σε καμιά περίπτωση δεν υποτιμά τον υλικό πολιτισμό, αυτό δηλαδή που εκτίθεται στα Μουσεία μας.

Η μεν τεχνογνωσία είναι άυλη, αλλά τα εργαλεία και τα προϊόντα της υλικά.

Ο χορός και η μουσική είναι μεν άυλη κληρονομιά, αλλά οι φορεσιές, τα όργανα κλπ είναι υλική κληρονομιά. Αυτή η δυσκολία διαχωρισμού του άυλου από το υλικό, στην πραγματικότητα σημαίνει ότι *η Σύμβαση δίνει υπόσταση, μορφή και σχήμα στο άυλο, εν ολίγοις το κάνει απτό, διότι αυτό που προτείνει είναι ένα ευέλικτο σχήμα διαχείρισης του συνόλου του λαϊκού πολιτισμού.*

Διαφύλαξη και Προστασία

Η Σύμβαση μιλάει για τη διαφύλαξη της κληρονομιάς και όχι μόνο για την προστασία της. Η προστασία είναι μια αμυντική πολιτική, είναι ένας φραγμός που θέτουμε μεταξύ του (υλικού) πολιτιστικού αγαθού και των αλλαγών στις οποίες αυτό υπόκειται. Κάθε μεταβολή του θεωρείται βλαπτική, μειώνει ή και καταστρέφει την ακεραιότητα και την αυθεντικότητα του αγαθού.

Ωστόσο, η μεταβολή είναι εγγενής ιδιότητα της παράδοσης και της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Έτσι, η Σύμβαση προτείνει τη διαφύλαξη ως μια ενεργητική και ολιστική προσέγγιση στα στοιχεία της κληρονομιάς: διασφάλιση της μετάδοσής τους στις επόμενες γενιές, ανάδειξη της αξίας τους, υποστήριξη των κοινοτήτων που τα επιτελούν με σύστημα μέτρων κατάλληλο κατά περίπτωση. Η κεντρική έννοια είναι η ενδυνάμωση των κοινοτήτων μέσα από ένα σύνθετο πλέγμα μέτρων. Νομικά, τεχνικά, διοικητικά και οικονομικά μέτρα τέτοια που δεν θα αλλάξουν το χαρακτήρα του στοιχείου, θα προστεθούν διακριτικά στις πα-

ραδοσιακές τέχνες, τεχνικές κι επιτελέσεις, με σκοπό:

- την ενθάρρυνση της δημιουργίας ή την ενίσχυση φορέων (εκπαιδευτικών, αλλά και άλλων) για τη διαχείριση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς,
- τη μετάδοση της κληρονομιάς αυτής μέσω εικονικών και πραγματικών χώρων που προορίζονται για την προβολή και την έκφραση της,
- την εγγυημένη και ελεύθερη πρόσβαση όλων στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά,
- τη δημιουργία φορέων τεκμηρίωσης για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά και την ευχερέστερη πρόσβαση σε αυτούς.
- Μήπως σε αυτά αναγνωρίζετε το σκοπό των φορέων από τους οποίους προέρχεστε; Μήπως αυτοί δεν είναι οι βασικοί σκοποί των Μουσείων σας;

Γιατί να συμμετέχουμε στις διαδικασίες της Σύμβασης;

Από τη Σύμβαση του 1972 έχουμε κερδίσει και ενσωματώσει στις πρακτικές της πολιτιστικής διαχείρισης της χώρας πολύ σημαντικά στοιχεία. Ας ξεκινήσω με το λιγότερο ίσως πρακτικό, αλλά σίγουρα το πιο εμβληματικό: η στρατηγική διεκδίκησης των γλυπτών του Παρθενώνα στη δεκαετία του 1990 αλλάζει: δεν διεκδικούμε πλέον τα γλυπτά μόνο διότι είναι δικά μας. Η στρατηγική εμπλουτίζεται με ισχυρότατα επιχειρήματα, απέναντι στα οποία το Βρετανικό Μουσείο δεν μπορεί πλέον να απαντήσει μόνο με οθωμανικά κιτάπια για τις αγορές του Έλγιν: πρόκειται για την ακεραιότητα του Παρθενώνα, ενός Μνημείου της Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Απέναντι σε αυτό, όπως δείχνουν και οι μετρήσεις της κοινής γνώμης στη Μεγάλη Βρετανία, δεν μπορεί να σταθεί το όποιο δικαίωμα ιδιοκτησίας του Βρετανικού Μουσείου.

ου. Κατά κύριο λόγο όμως, από τη Σύμβαση του 1972 μαθαίνουμε να δουλεύουμε με σχέδια διαχείρισης των μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου τους.

Το ίδιο αναμένουμε να συμβεί και με αυτή τη Σύμβαση, και με τη βοήθειά σας:

Η ενεργητική συμμετοχή των κοινοτήτων στη διαφύλαξη της κληρονομιάς είναι ένα νέο πείραμα πολιτιστικής διαχείρισης στην Ελλάδα. Ο πλούτος που μπορεί να δημιουργηθεί μέσα από τα πειράματα σχεδίων διαφύλαξης είναι κάτι που δεν το γνωρίζουμε ακόμη, αλλά που είμαστε σίγουροι ότι υπάρχει. Σίγουρα θα κάνουμε λάθη, αλλά αυτό δεν μπορεί να μας αποθαρρύνει, διότι ξέρουμε ότι έχουμε στα χέρια μας μια σκαλωσιά για την ανάδειξη του λαϊκού πολιτισμού που όμοιά της δεν είχαμε ποτέ άλλοτε. Η Σύμβαση υιοθετεί μια ολιστική προσέγγιση στην κληρονομιά. Η Σύμβαση αντιμετωπίζει το παρελθόν ως έναν ανανεώσιμο πόρο. Οι μνήμες, τα τραγούδια και οι πολιτιστικές παραδόσεις που σχετίζονται με τα αντικείμενα των Μουσείων βρίσκουν τον τρόπο να ακουστούν, να γίνουν ο «μαλακός» πυρήνας των Μουσείων και, κατά συνέπεια, να δώσουν στα Μουσεία νέες λειτουργίες. Τα Μουσεία είναι και θα παραμείνουν κέντρα τεκμηρίωσης, συντήρησης, ερμηνείας και ανάδειξης της κληρονομιάς, μπορούν όμως να γίνουν και κέντρα πολιτιστικής ανάπτυξης, κάτι που ήδη έχει αρχίσει: η απόδειξη είναι τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα και φέτος έχουμε φτάσει στη 16η αισίως Συνάντησή μας για τον σκοπό αυτό. Οι νέες μουσειολογικές προσεγγίσεις κατατείνουν σε αυτό και η Σύμβαση τις αντανακλά, αλλά και τις προχωράει μερικά βήματα πάρα πέρα.

Είναι στο χέρι μας να τη δουλέψουμε και να βρούμε τον καλύτερο τρόπο εφαρμογής της.

Το Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής από τα πρώτα βήματά του στα Εκπαιδευτικά Προγράμματα διοργάνωνε εκπαιδευτικές δράσεις με θέματα εμπνευσμένα από τα άυλα τεκμήρια της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, όπως είναι οι προφορικές παραδόσεις, τα έθιμα, τα παραμύθια κ.ά.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Ελιά, λάδι και κεραμικά», ως βασική θεματική των μόνιμων σχολικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων μας, αποτελεί εκπαιδευτική δράση για τον πολιτισμό της διατροφής μέσω της οποίας οι μαθητές ανακαλύπτουν διαφορετικούς τρόπους διαβίωσης των ανθρώπων, ενώ παράλληλα έρχονται σε επαφή με άυλα στοιχεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Το πρόγραμμα επιδιώκει την εξοικείωση των μαθητών με την ιστορία και τη χρήση της ελιάς και του ελαιολάδου, αλλά και τη γνωριμία τους με τα παραδοσιακά πήλινα σκεύη αποθήκευσης, μεταφοράς, μαγειρέματος και συντήρησης του λαδιού και των ελαιών, αναδεικνύοντας έτσι τη μουσειακή συλλογή κεραμικών που διαθέτει το Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής.

Οι μαθητές κατά τη διάρκεια του προγράμματος αντλούν πληροφορίες για τις απαρχές της ελαιοκαλλιέργειας και τη θέση της ελιάς και του ελαιολάδου στην αρχαιότητα, ενώ με τη βοήθεια κατάλληλου εποπτικού υλικού συλλέγουν πολύτιμη πληροφόρηση για τη σπουδαι-

ότητα της ελιάς στην καθημερινή ζωή των νεότερων χρόνων, για την ελαιοπαραγωγή, καθώς και για το ρόλο του καρπού της ελιάς στη διατροφή μας. Ταυτόχρονα, γνωρίζουν αντιπροσωπευτικούς τύπους αγγείων αποθήκευσης και μεταφοράς της ελιάς και του ελαιολάδου όπως είναι το μίστατο, το πιθάρι, το λαδικό κ.ά. Ακολουθώντας, αποκτούν γνώσεις για την κατασκευή των πήλινων αντικειμένων, τη σύσταση του πηλού, αλλά και τις ειδικές τεχνικές κατασκευής των πιθαριών ανά την Ελλάδα. Μέσω ειδικού φυλλαδίου εργασίας εμπεδώνουν τα κύρια σημεία του προγράμματος, ενώ η ελεύθερη δημιουργία με το υλικό του πηλού ολοκληρώνει το πρόγραμμα.

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα μέσω του οποίου αναδεικνύεται τόσο ο πολιτισμός της διατροφής όσο και ο ρόλος του μουσείου στη διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, με ταυτόχρονη προβολή βασικών πτυχών μας νεώτερης παραδοσιακής κεραμικής του τόπου μας.

Ιστορικό και Λαογραφικό
Μουσείο Νέας Ορεστιάδας και
Περιφέρειας

Ο κ. Μαυρίδης Πασχάλης, Πρόεδρος του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Νέας Ορεστιάδας και Περιφέρειας, στα πλαίσια λειτουργίας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Μουσείου, παρουσίασε το παρακάτω εκπαιδευτικό πρόγραμμα, με τίτλο «Άρτος ο... επιούσιος»:

Στην αρχή ο κ. Μαυρίδης καλωσορίζοντας τους μαθητές στο Μουσείο, τους οδήγησε σε αίθουσα του ισόγειου, όπου παρουσίασε γεωργικά εργαλεία, που χρησιμοποιούνται για την καλλιέργεια του σιταριού: το μεταλλικό και το ξύλινο άροτρο, το οποίο σέρνουν δύο ζώα για το όργωμα του χωραφιού, τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την παραδοσιακή σπορά του σιταριού, την μεταφορά των σταχυών στο αλώνι, τη δουκάνα, με την οποία γίνεται το αλώνισμα, τα εργαλεία του λικνίσματος, το λικνιστήρι και την λικνιστική μηχανή και τις σχετικές φωτογραφίες όλων αυτών των εργασιών.

Κατόπιν οι μαθητές οδηγήθηκαν σε αίθουσα του δευτέρου ορόφου του Μουσείου, όπου μέσα σε σκάφη (κοπάνα) ζυμώματος τοποθέτησαν το αλεύρι, τη μαγιά και δύο μαθητές ανέλαβαν το ζύμωμα και το πλάσιμο του ψωμιού. Το πλασμένο ψωμί παραδόθηκε στον δάσκαλο του τμήματος, ο οποίος την επόμενη μέρα το πήγε στην τάξη ψημένο και το μοίρασε στους μαθητές. Εν συνεχεία μοιράστηκαν στους μαθητές οι φωτογραφίες των εργασιών που γίνονται για να φτάσει το ψωμί στο τραπέζι μας και οι μαθητές αυτές τις φωτογραφίες τις τοποθέτη-

σαν στην κανονική τους σειρά.

Τονίστηκε κατά την διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος η ιστορία της καλλιέργειας του σιταριού, του αλέσματος αυτού και πως το ψωμί χρησιμοποιήθηκε ακόμη και ως νόμισμα για την αμοιβή των εργατών. Στο τέλος του προγράμματος προβλήθηκε ταινία (DVD) όπου για εμπέδωση προβλήθηκαν όλες οι εργασίες που αφορούν τον Άρτον τον Επιδούσιον!

Δ. ΠΑΡΑΣΧΑΡΑΚΗ,

Δ. ΤΖΟΥΒΑΛΗΣ:

Λαϊκή Ακαδημία Γραμμάτων,
Τεχνών και Παράδοσης
«Αλλοτροπία»

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ

«ΑΛΛΟΤΡΟΠΙΑΣ» ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΑΪΛΗΣ ΠΟ-
ΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΚΥΡΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

Ανοίγουμε διόδους Επικοινωνίας. Στήνουμε γέφυρες επικοινωνίας, μέσα από την Τέχνη, τον Πολιτισμό, την Παράδοση και την Καλλιέργεια της ψυχής, με σκοπό να πλησιάσουμε ο ένας τον άλλο, να μην αφήνουμε κανέναν να νοιώθει πως είναι μόνος.

Με πολλούς «άλλους τρόπους», θέλουμε να δώσουμε μια ποικιλία επιλογών που θα μας φέρει κοντά σε δράσεις του «εμείς» κι όχι του «εγώ». Ελπίζουμε να εμπνεύσουμε την Αγάπη, την Αλληλεγγύη, την συλλογικότητα, επ' αγαθώ του τόπου.

Έχουμε δημιουργήσει, στην Αντίκυρα της Βοιωτίας, ένα κύτταρο πολιτισμού, την «Αλλοτροπία», με σκοπό την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας. Η «Αλλοτροπία» πλαισιώνεται από ανθρώπους των Γραμμάτων και των Τεχνών από όλο τον κόσμο.

Οι εγκαταστάσεις μας περιλαμβάνουν:

- Αίθουσα ελληνικής ενδυμασίας με 90 φορεσιές από όλη την Ελλάδα και άλλες 70 μινιατούρες με παραδοσιακές φορεσιές.
- Αίθουσα παλαιών επαγγελμάτων από όλη την Ελλάδα.
- Έκθεση παλαιών χρηστικών αντικειμένων και εργαλείων.
- Αίθουσα συντήρησης εκθεμάτων.
- Αίθουσα υφαντικής τέχνης με παραδοσιακούς αργαλειούς.
- Αίθουσες Τέχνης με πίνακες και γλυπτά Ελλήνων και ξένων καλλι-

τεχνών.

- Αίθουσα Σεμιναρίων.
- Αίθουσα παραδοσιακών μουσικών οργάνων, Μουσικής-Χορού και Εκδηλώσεων.
- Αίθουσα Δανειστικής Βιβλιοθήκης με 20.000 βιβλία η οποία περιλαμβάνει και 3000 σπάνιες εκδόσεις από το 1800 έως το 1950.
- Ιστορικό Αρχείο με φωτογραφίες και ντοκουμέντα.

Στις εγκαταστάσεις μας φιλοξενούνται συνεχώς δύο εικαστικές εκθέσεις τον μήνα, με έργα καλλιτεχνών από όλο τον κόσμο. Δημιουργούμε συνεχώς, με εθελοντική βοήθεια από νέους και νέες, μαθητές και μαθήτριες των σχολείων της περιοχής, εκδηλώσεις και δράσεις που αναδεικνύουν τον πολιτισμό, το περιβάλλον και καλλιεργούν τον ανθρώπινο νου και τις σχέσεις.

- Δωρεάν σεμινάρια παραδοσιακού χορού, στα παιδιά των σχολείων.
- Δωρεάν μαθήματα Δημιουργικής Γραφής σε παιδιά του Δημοτικού Σχολείου και του Γυμνασίου.
- Μαθήματα ψηφιδωτού.
- Θεατρική παιδεία.
- Βοήθεια στις θεατρικές ομάδες των σχολείων.
- Μαθήματα φωτογραφίας.
- Ποιητικές Βραδιές.
- Μαθήματα εικαστικών τεχνών.
- Συζητήσεις με συγγραφείς.

Εκδηλώσεις που έγιναν:

- Εκθέσεις ζωγραφικής και γλυπτικής.

- Εκθέσεις αγιογραφίας.
- Εκθέσεις καλλιτεχνικής φωτογραφίας.
- Έκθεση σκίτσου και γελοιογραφίας με πρωτότυπα έργα (Σπύρου Ορνεράκη, 18ης Πανελλήνιας έκθεσης γελοιογραφίας, Διεθνούς έκθεσης σκίτσου με θέμα τον Δούρειο Ίππο).
- Συνεργασίες με Ιδρύματα ανά την Ελλάδα (Ευγενίδειο, Μπενάκειο, Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης κλπ.).
- Συγγραφή, μελοποίηση του τραγουδιού «Πιθ' Ελλέβορον» και βιντεοσκόπηση του χορού υπό τους ήχους του «Πιθ' Ελλέβορον», από τους κατοίκους της πόλης.
- Ανταλλακτικά παζάρια βιβλίων.
- Φεστιβάλ και παραστάσεις ελληνικών παραδοσιακών χορών.
- Οικογιορτές στις οποίες συμμετείχαν, παραγωγοί, οικολογικές οργανώσεις, πολιτιστικοί σύλλογοι, χορωδίες, συγκροτήματα μουσικής νέων, γεωπόνοι, αγροτικοί σύλλογοι και συνεταιρισμοί (Ορνιθολογική Εταιρεία, τον Αρκτούρο, τη Σπηλαιολογική Εταιρία, το Πελίτι κ.ά.).
- Περιοδικές Εκθέσεις διαφόρων συλλογών (συλλεκτικών αυτοκινήτων, εφευρέσεων κλπ.).
- Εθελοντές γιατροί και νοσοκόμοι, πραγματοποιούν δωρεάν προληπτικές εξετάσεις, στις εγκαταστάσεις της Αλλοτροπίας.

Εκδηλώσεις με παγκόσμιο ενδιαφέρον

Σε συνεργασία με φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού, διοργανώσαμε δράσεις με παγκόσμιο ενδιαφέρον:

- Πιθ' Ελλέβορον, διεθνείς εκδηλώσεις για τον ελλέβορο και την Αντίκυρα (έναρξη 14/4/14, λήξη 15/5/15).

- Επίσκεψη 15 Ιταλών εικαστικών, εικαστικές παρεμβάσεις τους, καλλιτεχνικές εγκαταστάσεις και δρώμενα, δημιουργία μόνιμης πινακοθήκης με έργα τους στο χώρο μας, υπό την αιγίδα του Δήμου Λέτσε της Κάτω Ιταλίας, της Περιφέρειας της Απουλίας, του Δήμου Διστόμου-Αράχωβας-Αντίκυρας και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελλάδος.
- Διεθνή έκθεση καλλιτεχνικής φωτογραφίας, σε συνεργασία με την K-droz, Association Artistique (Παρίσι, Γαλλία) και δωρεά των έργων αυτών στην Αλλοτροπία.

ΧΡΥΣΑΦΩ ΤΣΩΝΟΥ:

Ναυτικό και Ιστορικό
Μουσείο Γαλαξειδίου

Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΑ

ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΑ ΚΑΡΑΒΙΑ,
ΑΠΟ ΤΟ 1830 ΕΩΣ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ
ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ

Οι γνώσεις μας για τη διατροφή στα γαλαξειδιώτικα ιστιοφόρα καράβια βασίζονται σε γραπτά κείμενα και προφορικές πληροφορίες. Η δύσκολη και γεμάτη κινδύνους ζωή στα ιστιοφόρα καράβια δεν άφηνε χρόνο για πολυτελή γεύματα και γενικά τα πληρώματα ήταν λιτοδίαιτα. Το φαγητό στα ταξίδια ήταν αμελητέα υπόθεση, εάν κρίνει κανείς από μια επιγραμματική φράση: «Τον καλό και σβέλτο ναύτη θα τον καταλάβεις αν τρώει γρήγορα και στο πόδι».

Ο Άγγλος κλασικός φιλόλογος T. Smart-Huges, που ταξίδεψε στην Ελλάδα το 1813-1814 μεταξύ των άλλων γράφει: «Οι Γαλαξειδιώτες ναυτικοί θεωρούνται οι καλύτεροι της χώρας. Κάθε μέλος του πληρώματος έχει μερδικό στο καράβι ή το φορτίο. Αυτή η συμμετοχή όχι μόνο ηλεκτρίζει το επιχειρηματικό πνεύμα και τη δραστηριότητα, αλλά καλλιεργεί τη φρονιμάδα, τη λιτότητα και την αυστηρή οικονομία. Ξερό ψωμί, ελιές, λίγο παστόψαρο και κρασί από το πιο συνηθισμένο, είναι το καθιερωμένο σιτηρέσιό τους. Δεν είδα ποτέ λαό να δέχεται με τόση υπομονή τους κόπους και τις στερήσεις για να εξασφαλίσει κάποιο όφελος».

Στα κατάστιχα οι Πλοιοκτήτες ή Πλοίαρχοι έγραφαν με λεπτομέρειες τις χρονολογίες αναχωρήσεως και αφίξεως σε κάθε λιμάνι του καραβιού, τα ναυλοσύμφωνα, το φορτίο, τους μισθούς του πληρώματος, την αγορά εξαρτημάτων και υλικών για επισκευές στο καράβι, τις επι-

σκέψεις στις λιμενικές και προξενικές αρχές, τον Αγιασμό, την τροφοδοσία και διάφορα άλλα.

Η διατροφή στα γαλαξειδιώτικα καράβια είχε σαφώς βελτιωθεί μετά το 1830, με τη συνεχή οικονομική άνοδο των Γαλαξειδιωτών. Το μεγάλο όμως πρόβλημα ήταν η συντήρηση των τροφίμων στην άγνωστη διάρκεια των ταξιδιών, γιατί δεν υπήρχαν ψυγεία. Έτσι αναγκάζονταν να καταφεύγουν στις παστές σαρδέλες, ρέγκες και παστό κρέας, το λεγόμενο «σαλάδο». Εκτός από τα παστά, σαρδέλες, ρέγκες, κρέας διατηρούσαν στα καράβια κότες μέσα σε ξύλινο κοτέτσι τοποθετημένο στην κουβέρτα – κατάστρωμα, που το σκέπαζαν στις κακοκαιρίες. Κάτω από την καμάρα του καπετάνιου, που βρισκόταν στην πρύμνη έφτιαχναν την τροφαποθήκη –ντεσπέντζα ή γκουλβιά– όπου φύλαγαν την κουμπάνια, τις προμήθειες των τροφίμων, όσπρια, κρεμμύδια, σκόρδα, ζυμαρικά, λαχανικά κ.ά. Μαγείρευε όποιος από τους ναύτες ήταν διαθέσιμος, γιατί όλοι είχαν κάποια γνώση μαγειρικής. Από τα Κατάστιχα γνωρίζουμε τα λιμάνια, τις ημερομηνίες και τις αγορές των διαφόρων τροφίμων, όπως και τις τιμές τους. Το παλαιότερο Κατάστιχο, που φυλάγεται στο Ναυτικό & Ιστορικό Μουσείο Γαλαξειδίου είναι του ιστιοφόρου ΑΘΗΝΑ (700), γολέτα 57,61/94 τόνων.

Από προφορική παράδοση μαθαίνουμε για το ραβανί. Ένα γλυκό με ρύζι, λάδι, ζάχαρη και νερό, που έπαιρναν οι ναυτικοί μαζί τους την εποχή της ιστιοφόρου ναυτιλίας, γιατί δεν χρειαζόταν ψυγείο και το ρύζι με το λάδι έκανε καλό στο στομάχι. Ακόμη και σήμερα οι νοικοκυρές του Γαλαξειδίου συνεχίζουν να φτιάχνουν το ραβανί με την παραδοσιακή συνταγή.

Το Εθνολογικό Μουσείο Θράκης λειτουργεί από το 2002 και έχει ως κύριο άξονα τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της Θράκης. Στόχος είναι η μελέτη, η προβολή και η προώθηση του πολιτισμού της Θράκης. Ένα τεράστιο κεφάλαιο, στον πολιτισμό και την κουλτούρα της Θράκης, είναι η γαστρονομία. Η πολυδιάστατη παλέτα γεύσεων και αρωμάτων της περιοχής δεν μπορεί παρά να είναι ένα εργαλείο προς αξιοποίηση.

Η έρευνα του Ε.Μ.Θ. για τη διατροφή οδήγησε στην παραγωγή: δύο (2) ντοκυμαντέρ, τεσσάρων (4) εκδόσεων, βάσης δεδομένων με περισσότερες από 400 παραδοσιακές συνταγές και βραβευμένων γεύσεων στο καφέ του μουσείου. Καθώς και στη μόνιμη θεματική ενότητα του μουσείου σε σχέση με τη διατροφή.

Το τμήμα μουσειακής εκπαίδευσης από το 2003 υλοποιεί ποικίλες δράσεις σε σχέση με την κουλτούρα του φαγητού και τον γαστρονομικό πλούτο της περιοχής. Πραγματοποίησε πάνω από 10 διαφορετικά εκπαιδευτικά προγράμματα σχεδιασμένα ειδικά για τη διατροφή, σε θεματικές όπως: Η Θρακιώτικη κουζίνα, Ζαχαροπλαστική, Αγροτικές καλλιέργειες, Μεσογειακή Κουζίνα και, τέλος, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Το Μουσείο πάει Μύλους» που υλοποιείται εξ ολοκλήρου σε βιομηχανική μονάδα της περιοχής. Λειτουργήσε ετήσιο πρόγραμμα, 18 συναντήσεων, στο πλαίσιο του Δημιουργικού Εργαστηρίου, με

θέμα: «Του μουσείου τα παιδιά πριν πεινάσουν», ενώ τα τρία τελευταία χρόνια υλοποιείται καλοκαιρινό εργαστήρι μαγειρικής για παιδιά από 5 ετών. Τέλος, πραγματοποιήθηκαν μια σειρά ανοικτών δράσεων στην πόλη για το κοινό με μαγειρικές και παραστάσεις δρόμου.

Είναι ευρέως γνωστό και αποδεκτό πως μέσα από δραστηριότητες μαγειρικής οι συμμετέχοντες καλλιεργούν και αναπτύσσουν ταυτόχρονα πολλαπλές δεξιότητες και ικανότητες, όπως για παράδειγμα γλωσσικές, αριθμητικές και κοινωνικές. Μέσα από αρώματα, τις γεύσεις και τις συνταγές, οι συμμετέχοντες έρχονται σε επαφή με κομμάτια του άυλου και υλικού πολιτισμού. Η μνήμη και οι αισθήσεις είναι αδιαμφισβήτητα συνδεδεμένες, με αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας βιωματικής σχέσης με το διατροφολογικό πολιτισμό.

Λέξεις κλειδιά: Θράκη, μαγειρική, εκπαιδευτικά προγράμματα, διατροφή, Εθνολογικό Μουσείο Θράκης.

Α. ΚΟΥΜΝΑ, Μ. ΛΕΝΗ:

Διεύθυνση Προστασίας και
Αναστήλωσης Νεωτέρων και
Σύγχρονων Μνημείων

«ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΕΥΜΑΤΑ» ΚΑΙ
«ΓΕΥΣΕΙΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ»:
ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
ΤΗΣ Δ.Π.Α.Ν.Σ.Μ. ΓΙΑ ΤΟΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

Η Διεύθυνση Αναστήλωσης Νεωτέρων και Σύγχρονων Μνημείων έχει σχεδιάσει και υλοποιήσει δύο εκπαιδευτικά προγράμματα με στόχο τη γνωριμία και εξοικείωση του μαθητικού κοινού με τη διατροφή των νεωτέρων χρόνων σε σχέση με τα μνημεία των δύο τελευταίων αιώνων. Τα προγράμματα εκπονήθηκαν το 2005 και το 2006 στο πλαίσιο του εορτασμού των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς και σχεδιάστηκαν ως παράλληλες δράσεις σε φωτογραφικές και αρχιτεκτονικές εκθέσεις που οργανώθηκαν με τον ίδιο θεματικό άξονα. Το 2005 οργανώθηκε στον υπαίθριο χώρο στο Παλατάκι Χαϊδαρίου η έκθεση «Επίσημα γεύματα: Από την αρχαιότητα έως τα νεώτερα χρόνια. Πύργος Βασιλίσσης, Παλατάκι Χαϊδαρίου, Κτήμα Τατοΐου» που συνοδευόταν από ομότιτλη 16σέλιδη έκδοση.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Επίσημα γεύματα» σχεδιάστηκε για μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο βασικός σκοπός του προγράμματος ήταν η διαχρονική εξιστόρηση των επίσημων γευμάτων και η παρατήρηση ότι σε κάθε χρονική περίοδο πρωταγωνιστούν τρία βασικά προϊόντα, το ψωμί (και παράγωγα σιτηρών), το κρέας (και ψάρι σε μικρότερο βαθμό) και το κρασί. Οι επιμέρους στόχοι του προγράμματος περιλαμβάνουν τον προβληματισμό για τη σημασία των επίσημων γευμάτων, καθώς και τη σύνδεση του επίσημου γεύματος με τη διπλωματία, δηλαδή τη σύνδεση της προσφοράς τροφής με την καλ-

λιέργεια καλών σχέσεων. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα συσχέτισε την αξία της εκλεκτής ποιότητας τροφής και των ιδιαίτερων τρόπων παρασκευής της (ποιοτικές πρώτες ύλες, ιδιαίτερες συνταγές, εκλεπτυσμένες γεύσεις) σε ευθεία αναλογία με την κοινωνική/πολιτική θέση των επίσημων προσκεκλημένων. Επιπλέον, επεδίωξε την καλλιέργεια της κριτικής και της συνθετικής σκέψης, επισημαίνοντας τις κοινές και τις διαφορετικές διατροφικές συνήθειες κάθε περιόδου. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες όξυναν την παρατηρητικότητα, με τη γνωριμία και σύγκριση των διαφορετικών σκευών που χρησιμοποιούνταν σε διαφορετικές περιόδους, καλλιέργησαν τη συμμετοχικότητα και την ομαδικότητα, μέσω ομαδικών παιχνιδιών, και προσπάθησαν να αναπτύξουν την ελεύθερη έκφραση με τη συμμετοχή σε καλλιτεχνικό εργαστήριο.

Το 2006 η Δ.Α.Ν.Σ.Μ. οργάνωσε την αρχιτεκτονική και φωτογραφική έκθεση «Κατοικία και Διατροφή: Μια Πολιτιστική ιστορία. 19ος – 20ός αιώνας» στον εσωτερικό και εξωτερικό χώρο των αναστηλωμένων κατοικιών της οδού Ραγκαβά 3-5. Παράλληλα προς την έκθεση, σχεδιάστηκε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Γεύσεις Αρχιτεκτονικής». Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε σε δύο εκδοχές, που απευθύνονταν σε μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και σε μαθητές λυκείου. Ο κύριος σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος ήταν ο συνδυασμός του πολιτισμού της διατροφής με την αρχιτεκτονική εσωτερικών χώρων. Συγκεκριμένα, συσχέτισε τους χώρους παρασκευής της τροφής και εστίασης (κουζίνες, μαγειρεία και τραπεζαρίες) με την κοινωνική ταυτότητα εκείνων που το παρασκευάζουν και το σερβίρουν. Οι επιμέρους στόχοι βασίζονταν στην παρακολούθηση της εξέλιξης των χώρων παρασκευής και σερβιρίσματος του φαγητού στις αστικές οικίες του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα και την αναγνώριση της διαφοροποι-

νης ιδιωτικού και δημόσιου οικιακού χώρου. Το πρόγραμμα επιδιώκει να προβληματίσει τους μαθητές σχετικά με το συνδυασμό της θέσης της κουζίνας σε ένα σπίτι (στο παρελθόν στο πίσω μέρος της αυλής ή σε διαφορετικό δωμάτιο στο πίσω μέρος του σπιτιού, πρόσφατα ενσωματωμένη με το σαλόνι) και της κοινωνικής θέσης εκείνων που προετοιμάζουν το φαγητό. Οι στόχοι επιτυγχάνονται κάνοντας αναγωγή στο παρόν και συγκρίνοντας με τη θέση και το ρόλο κουζίνας και τραπεζαρίας στις κατοικίες των μαθητών τόσο στην πόλη όσο και στο χωριό. Οι δραστηριότητες αναπτύσσουν τις συνεργατικές δεξιότητες και το ομαδικό πνεύμα με τη συμμετοχή όλης της τάξης στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό μιας κουζίνας του μέλλοντος.

Τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση της στοχοθεσίας ήταν η εκπαιδευτική ξενάγηση στην έκθεση και η καλλιέργεια συζήτησης σχετικά με τις σύγχρονες αρχιτεκτονικές επιλογές, αυτές που παρατηρούν οι μαθητές στις δικές τους κατοικίες. Ένα εικαστικό εργαστήριο και ένα παιχνίδι “Trivial Pursuit” επέτειναν την αναγνώριση της αξίας του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού μέσω της κοινωνικής, λειτουργικής και αισθητικής του διάστασης.

ΒΑΣΩ ΠΟΛΥΖΩΗ:

Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης και Ελληνικών Λαϊκών Μουσικών Οργάνων - Συλλογή Φοίβου Ανωγειανάκη

«Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ». ΑΠΟ ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΝΕΑ ΜΟΝΙΜΗ ΕΚΘΕΣΗ

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης στόχευαν ανέκαθεν στη σφαιρική παρουσίαση του νεότερου Ελληνικού πολιτισμού μέσα από την οπτική γωνία της υλικής αλλά και της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Στην παρουσίαση αυτή στόχος ήταν αφενός να παρουσιαστούν εκπαιδευτικές δράσεις του Μουσείου για την ελληνική διατροφή και αφετέρου να παρουσιαστεί η νέα μόνιμη εκθετική ενότητα του Μουσείου για τη διατροφή. Η τελευταία, που εντάσσεται στο ευρύτερο εκθεσιακό πρόγραμμα που αφορά στη μεταστέγαση του Μουσείου σε δικά του κτήρια, στο Μοναστηράκι, παρουσιάζεται ως παράδειγμα εκθεσιακής υλοποίησης της παραπάνω αντίληψης για το νεώτερο πολιτισμό από την πλευρά του Μουσείου. Με βάση τον μουσειολογικό σχεδιασμό, θα αποτελεί και αυτή όπως και το σύνολο του Νέου Μουσείου, ένα πολυσύνθετο περιβάλλον, τόσο θεματικά, όσο και επικοινωνιακά και ερμηνευτικά, για την ανάπτυξη πολλά υποσχόμενων εκπαιδευτικών δράσεων στο μέλλον.

Αναλυτικότερα, στο α' μέρος της παρουσίασης, παρουσιάστηκαν, συνοπτικά, παραδείγματα εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δράσεων για την πολιτισμική διάσταση της ελληνικής διατροφής, για διαφορετικά είδη κοινού (οικογένειες, παιδιά, ενήλικες), καθώς και φορητό εκπαιδευτικό υλικό, που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν από το Μουσείο, εντός και εκτός των τειχών του, τα τελευταία 15 χρόνια. Αφο-

ρούσαν κυρίως προγράμματα για τη σχέση της τροφής με τον κύκλο του χρόνου και τον κύκλο της ζωής, το συμβολικό, μαγικό, αποτρεπτικό, φυλακτικό και γονιμικό χαρακτήρα ειδικών τροφών.

Στο β' μέρος παρουσιάστηκε συνοπτικά το «Νέο Μουσείο» Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, η χωροθέτησή του στο Μοναστηράκι, η κυρίαρχη ιδέα που σχετίζεται με το θέμα: μουσεία και ταυτότητα – νέος ελληνικός πολιτισμός και ταυτότητα καθώς και οι βασικές ενότητες της έκθεσης ως πλαίσιο για τη νέα μόνιμη έκθεση για τη διατροφή, στην οποία και επικεντρώθηκε το ενδιαφέρον.

Η εκθετική ενότητα για τη διατροφή εντάσσεται στην ευρύτερη ενότητα για «την κατοικία και τον κύκλο της ζωής» και αναπτύσσεται γύρω από τη βασική ιδέα της σχέσης διατροφής και ταυτότητας. Παρουσιάστηκαν οι βασικές, επιμέρους θεματικές ενότητες της έκθεσης, το περιεχόμενο και οι στόχοι τους. Έμφαση δόθηκε στο ψηφιακό διαδραστικό έκθεμα «Η οικογένεια στο τραπέζι», ένα εικονικό «στρώσιμο» διαφόρων τραπεζιών και γευμάτων βάσει επιλογών του επισκέπτη που στοχεύει να παρουσιάσει τις διατροφικές συνήθειες των Ελλήνων και το τελετουργικό της εστίασης σε βάθος χρόνου καθώς και να συνδέσει το παρελθόν με το παρόν.

Κλείνοντας επισημάνθηκε ότι θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε μια επόμενη συνάντηση να παρουσιαστεί συνολικά η μουσειολογική μελέτη του Νέου Μουσείου, γιατί αφενός η θεματογραφία αντλεί από τις αναζητήσεις της σύγχρονης λαογραφίας και ανθρωπολογίας και αφετέρου η επικοινωνιακή/εκπαιδευτική πολιτική, η ερμηνευτική προσέγγιση, τα ερμηνευτικά μέσα και οι επικοινωνιακές στρατηγικές της νέας έκθεσης συνολικά, εντάσσονται στις τρέχουσες συζητήσεις για την επικοινωνία και τη μάθηση στο χώρο των μουσείων που ενστερνιζόμαστε και όσοι ασχολούμαστε με τα εκπαιδευτικά προγράμματα στα μουσεία.

ΦΑΝΗ ΚΑΜΠΑΝΗ:

Ιστορικό Μουσείο Κρήτης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ
ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟ-
ΦΗΣ ΣΤΟ Ι.Μ.Κ.

«Ο κύκλος του ψωμιού» είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα το οποίο πραγματοποιείται από το 1996 ανελλιπώς ενώ εμπλουτίζεται και ανα-
νεώνεται συνεχώς, ακολουθώντας τις ανάγκες της κάθε εποχής. Απευ-
θύνεται σε μαθητές νηπιαγωγείου και δημοτικού με διαφορετική στο-
χοθεσία και δραστηριότητες για κάθε ηλικιακή ομάδα. Το πρόγραμμα
θέτει πολλούς και διαφορετικούς στόχους, ένας από τους οποίους εί-
ναι να φέρει τους μαθητές σε επαφή με τις παραδοσιακές διατροφι-
κές συνήθειες και πρακτικές της Κρήτης, ιδωμένες όμως μέσα από το
πρίσμα του «άλλου», αφού μέσα από επιλεγμένες δραστηριότητες οι
μαθητές συγκρίνουν τις διατροφικές συνήθειες του τόπου τους με αυ-
τές άλλων λαών.

Επιπλέον, σε ένα δεύτερο επίπεδο, τα παιδιά ανακαλύπτουν τις
πρώτες ύλες της κρητικής γης, εξοικειώνονται με αυτές και παρατη-
ρούν τις διαφορές της σύγχρονης κρητικής διατροφής με τη διατροφή
των προγόνων τους.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα: «Κουζινολογήματα» απευθύνεται σε
μαθητές των τελευταίων τάξεων του δημοτικού και τις πρώτες τάξεις
του γυμνασίου. Στόχος του προγράμματος είναι αφενός η γνωριμία
των μαθητών με τις ιδιαιτερότητες της Βυζαντινής διατροφής και αφε-
τέρου η γνωριμία με τα Βυζαντινά σκεύη. Οι μαθητές μέσα από δρα-
στηριότητες, εποπτικό υλικό και ηλεκτρονικά μέσα, έρχονται σε επα-
φή με γνωστές Βυζαντινές συνταγές καθώς και την εξέλιξη της δια-

τροφής των Βυζαντινών και πώς αυτή επηρεάστηκε από το κλίμα και τη γεωγραφική θέση των εκάστοτε πόλεων. Οι μαθητές ανακαλύπτουν τα κατάλοιπα και τις ομοιότητες με την σύγχρονη ελληνική διατροφή.

Η διατροφή και στα δύο προγράμματα χρησιμοποιείται ως μέσο για να γνωρίσουμε τον εαυτό μας και τον «άλλον».

ANNA KALLINIKIDΟΥ:

Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου
Πειραιώς

ΥΛΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΟ ΑΪΛΟ:

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟ
ΠΟΥ ΘΑ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΜΟΥΣΕΙΟ

Από το 2014 η παραδοσιακή τεχνογνωσία της μαστίχας αποτελεί στοιχείο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας, μετά την εγγραφή της στον αντιπροσωπευτικό κατάλογο της UNESCO. Η καλλιέργεια της μαστίχας επηρέασε την ιστορία της Χίου, χάραξε κανόνες κοινωνικής συνοχής και διαμόρφωσε την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου. Παραμένει ωστόσο ενεργή παραγωγική διαδικασία και ως τέτοια αποτελεί μια καλή πρακτική βιώσιμης διαχείρισης και ανάπτυξης. Τα σημαντικά αυτά χαρακτηριστικά θα αναδεικνύει το υπό κατασκευή Μουσείο Μαστίχας Χίου, που υλοποιείται από το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ), στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία, σε συνέχεια πρωτοβουλίας της Ένωσης Μαστιχοπαραγωγών Χίου.

Το 2013, κατόπιν πρόσκλησης του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης Βορείου Αιγαίου, και σε στενή συνεργασία με το Τμήμα Τουρισμού της Περιφερειακής Ενότητας Χίου, το ΠΙΟΠ ανέλαβε να υποστηρίξει διαχειριστικά το έργο «Φεστιβάλ Μαστίχας», δράση του προγράμματος «Πέλαγος Πολιτισμού». Οι εκδηλώσεις, τα εκπαιδευτικά προγράμματα, τα σεμινάρια, οι εκθέσεις και οι διαδρομές στο φυσικό περιβάλλον που διοργανώθηκαν αναδεικνύουν τον ενεργό ρόλο των τοπικών κοινοτήτων για την παραγωγή, διαφύλαξη και επιτέλεση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και ευαισθητοποιούν σε θέματα που αφορούν,

ευρύτερα, στον πολιτισμό της μαστίχας (υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά, σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία, σύνδεση φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος).

Η διοργάνωση πολιτιστικών δράσεων γύρω από ένα προϊόν δεν είναι καινούργια πρακτική. Ωστόσο η θεσμική αναγνώριση, η δημιουργία πολιτιστικών υποδομών και η υποστήριξη πολιτιστικών θεσμών αποτελούν ευνοϊκά συγκείμενα για την συγκρότηση μιας ολιστικής και αειφορικής πολιτικής προστασίας και ανάδειξης της μαστίχας.

Η οικογένεια Λούλη για περισσότερο από ένα αιώνα συλλέγει με αγάπη αντικείμενα σχετικά με την αλυσίδα σιτάρι-αλεύρι-ψωμί. Η ανάγκη να συγκεντρωθούν όλα αυτά σε έναν χώρο και να αναδειχθούν οδήγησε στη δημιουργία του μουσείου Λούλη «Από το σιτάρι στο ψωμί». Το μουσείο ξεκίνησε να λειτουργεί στα πλαίσια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της εταιρείας «Μύλοι Λούλη» στις εγκαταστάσεις των Μύλων Αγίου Γεωργίου στο Κερατσίνι, τον Ιανουάριο του 2013. Το μουσείο φιλοξενεί ένα εύρος εκθεμάτων, όπως την πιο ολοκληρωμένη συλλογή σφραγίδων πρόσφορου, παλιά μηχανήματα μύλων, γεωργικά εργαλεία κτλ. Όραμα του μουσείου είναι να φέρει το κοινό και ιδιαίτερα τους νέους κοντά στην παράδοση και στις αξίες που τείνουν να χαθούν με το πέρασμα του χρόνου. Με ιδιαίτερη ευαισθησία σε καθετί ιερό, όπως το ψωμί, σκοπός του μουσείου είναι να καταδείξει πόσο σημαντικό είναι και να διηγηθεί την πανάρχαια ιστορία του μέσα από ένα ταξίδι στο χρόνο. Γι' αυτό και δημιούργησε διαφορετικά εκπαιδευτικά προγράμματα/βιωματικές εκδηλώσεις προσαρμοσμένες στις διαφορετικές ηλικίες των παιδιών με στόχο το καλύτερο δυνατό μαθησιακό αποτέλεσμα. Τα παιδιά μέσα από το παιχνίδι, την παρατήρηση και την ενεργή συμμετοχή μαθαίνουν για τον κύκλο του σιταριού, του ψωμιού, την αξία της Μεσογειακής διατροφής, ενώ οι συνεχείς αναφορές στον σύγχρονο τρόπο ζωής οδηγούν σε συμπεράσμα-

τα για τις σημερινές διατροφικές συνήθειες και πώς αυτές έχουν επηρεάσει την καθημερινότητα.

Στόχος λοιπόν των προγραμμάτων είναι η διάδοση της παράδοσης και των πρακτικών γύρω από την αλυσίδα σιτάρι-αλεύρι-ψωμί, η ενημέρωση για την σπουδαιότητα του άρτου στην πολιτιστική μας κληρονομιά, στα ήθη, στα έθιμα και στη θρησκεία, η ευαισθητοποίηση για το περιβάλλον και, τέλος, η πληροφόρηση για την αξία της Μεσογειακής Διατροφής. Το Μουσείο μας είναι ένας «ζωντανός» οργανισμός, εντοπίζει ανάγκες, αναπτύσσει ιδέες και εξελίσσεται συνεχώς. Ανάμεσα στα μελλοντικά του σχέδια είναι μεταξύ άλλων, η εντατικοποίηση των εκπαιδευτικών σεμιναρίων ενηλίκων, η έκδοση βιβλίου σχετικού με τις σφραγίδες άρτου και η πραγματοποίηση υποστηρικτικών ενεργειών για την καταπολέμηση της παιδικής παχυσαρκίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΕΤΡΟΓΙΑΝΝΗ

Λαογραφικός Σύλλογος
Ελευσίνας «Το Αδράχτι»

ΑΨΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ,
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΣΙΤΟΥ ΚΑΙ ΑΡΤΟΥ

Στο πρώτο μέρος της παρουσίασης έγινε αναφορά στην ΄Αυλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Ελευσίνας, επικεντρώνοντας στο έθιμο του Πολυσπορίου το οποίο συνοδεύει την εορτή της Παναγίτσας της Μεσοσπορίτισσας. Το έθιμο αυτό, του οποίου οι ρίζες ανάγονται στην αρχαιότητα, αποτελεί φυσική συνέχεια της προσφοράς της «πανσπερμίας» προς τη θεά Δήμητρα. Ο κοινός χώρος των προσφορών αυτών, ο οποίος είναι ο αρχαιολογικός χώρος της Ιεράς Ελευσίνας, επικυρώνει την ιστορική συνέχεια και για το λόγο αυτό έχει κατατεθεί φάκελος στην Unesco για να ενταχθεί η γιορτή της Παναγίτσας της Μεσοσπορίτισσας της Ελευσίνας και το έθιμο του Πολυσπορίου στον Κατάλογο Στοιχείων Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity).

Το δεύτερο μέρος της παρουσίασης εστίασε στα εκπαιδευτικά προγράμματα που διοργάνωσε το «Αδράχτι» σε συνεργασία με σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Αττικής και τον Κλάδο Αστεριών του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού. Μέσα από τα προγράμματα αυτά, αφού τα παιδιά γνώρισαν το έθιμο σε βάθος, συμμετείχαν στην προσφορά της Παναγίτσας Μεσοσπορίτισσας σε πραγματικό χρόνο και συνθήκη.

Ένα σημαντικό και ιδιαίτερο έθιμο της πόλης της Ελευσίνας, που υπήρχε στην αρχαιότητα και υπάρχει και σήμερα, με τη συμβολή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που διοργανώνει το «Αδράχτι», αποκτά ισχυρές εγγυήσεις ότι θα εξακολουθεί να υπάρχει και στο μέλλον.

ΜΑΙΡΗ ΜΠΑΡΙΤΑΚΗ:

Μουσείο Παραδοσιακής Ζωής
Κρήτης «Λυχνοστάτης»

Η ΓΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ:
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΤΗΣ
ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΑ-
ΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Κατά τη διάρκεια της ανακοίνωσης έγινε αναφορά σε εκπαιδευτικά προγράμματα που υλοποιούνται από το 1995 στο Μουσείο Παραδοσιακής Ζωής Κρήτης «ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ» και τα οποία έχουν στο επίκεντρό τους θεμελιώδεις πρώτες ύλες της παραδοσιακής κρητικής –και όχι μόνο– διατροφής, όπως το σιτάρι, το σταφύλι, το μέλι, τα χόρτα, το χαρούπι. Διερευνήθηκε ο ρόλος τέτοιων προγραμμάτων, η συμβολή τους στη διατήρηση διατροφικών-πολιτισμικών αξιών, στη διαμόρφωση στάσεων και ευρύτερα στην ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς ενός τόπου. Έγινε εμπεριστατωμένη αναφορά στη στοχοθεσία, στη χρήση κατάλληλου εποπτικού υλικού, στην αξιοποίηση ποικίλων παιδαγωγικών μεθόδων.

Πρόκειται για τα θεματικά εκπαιδευτικά προγράμματα:

«ΖΥΜΩΝΩ, ΑΛΩΝΙΖΩ, ΚΑΙ ΤΟ ΨΩΜΙ ΦΟΥΡΝΙΖΩ»: Τα παιδιά γνωρίζουν βιωματικά και με τρόπο εποπτικό τη διαδικασία παραγωγής σιτηρών και παρασκευής ψωμιού καθώς και τα λαογραφικά συμφραζόμενα αυτών των ασχολιών.

«ΣΕ ΜΙΑ ΡΩΓΑ ΑΠΟ ΣΤΑΦΥΛΙ...»: Γνωριμία με το σταφύλι και τα προϊόντα του, κατανόηση της διατροφικής αξίας τους, συμμετοχή σε παραδοσιακές ασχολίες (τρύγος, πάτημα σταφυλιών).

«ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΜΕ ΤΗ ΓΥΡΗ»: Η δομή της κοινωνίας των μελισσών, τα με-

λισσοκομικά φυτά και η εργασία του μελισσοκόμου μέσα από ένα παραμύθι που ευαισθητοποιεί συγχρόνως σε θέματα ένταξης της διαφορετικότητας.

«*ΒΟΥΡΒΟΛΟΪΣΜΑΤΑ: χορτοαναγνώριση & χορτοσυλλογή*»: Γνωριμία με τη χαρακτηριστική –εδώδιμη κυρίως– χλωρίδα της περιοχής και τις χρήσεις της στην καθημερινή μας ζωή, ανάδειξη του αγροτικού διατροφικού μοντέλου στις αυτοκαταναλωτικές κοινωνίες του παρελθόντος σε αντιπαραβολή προς το σύγχρονο αστικό διατροφικό πρότυπο.

«*ΧΑΡΟΥΠΙ, η ΣΟΚΟΛΑΤΑ της ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ*»: Τα παιδιά γνωρίζουν ένα δέντρο–ορόσημο των παραμεσογειακών χωρών, τη διατροφική αξία του καρπού καθώς και την ποικίλη χρήση διαφορετικών μερών του είδους αυτού. Οι χαρουπιές και ο πρώτος χαρουπόμυλος της Κρήτης που υπάρχουν στο Μουσείο, χαρούπια, χαρουπόσποροι και προϊόντα χαρουπιού αξιοποιούνται ως εποπτικό υλικό κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

Τον Νοέμβριο – Δεκέμβριο του 2012 πραγματοποιήθηκε από το Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο Κορίνθου, σε συνεργασία με την δημοσιογράφο γεύσης Ελένη Ψυχούλη, σεμινάριο ενηλίκων με στόχο την προβολή της μεσογειακής-κρητικής διατροφής και την επαναποθέτησή της στην καθημερινή διατροφή.

Πραγματοποιήθηκαν 5 τρίωρες συναντήσεις, στις οποίες αναπτύχθηκαν τα παρακάτω θέματα:

- 1η συνάντηση:* Πραγματοποιήθηκε από διατροφολόγο ομιλία για την μεσογειακή-κρητική διατροφή, τη διατροφική πυραμίδα και το απαραίτητο διατροφολόγιο για κάθε μέρα.
- 2η συνάντηση:* Τοπικοί παραγωγοί της Κορινθίας παρουσίασαν τις βιολογικές καλλιέργειες και τα προϊόντα τους, ανέδειξαν τα πλεονεκτήματά τους για την υγεία και την οικονομία του τόπου μας και έδωσαν συμβουλές για το πώς ψωνίζουμε και μαγειρεύουμε τα τοπικά προϊόντα. Η δημοσιογράφος γεύσης Ελένη Ψυχούλη παρουσίασε αλήθειες και ψέματα για το έτοιμο φαγητό και έδωσε συμβουλές και προτάσεις για την οργάνωση της κουζίνας και για εύκολα και οικονομικά μαγειρέματα.
- 3η συνάντηση:* Οι συμμετέχοντες επισκέφθηκαν το κτήμα «Παλυβού» στη Νεμέα Κορινθίας, όπου ξεναγήθηκαν στους αμπελώνες και στο

χώρο του οινοποιείου, συζήτησαν για την ιστορία του κρασιού και τη σημασία του στο ελληνικό τραπέζι και γεύτηκαν ελληνικά κρασιά.

4η συνάντηση: Με θέμα τα γαλακτοκομικά προϊόντα στο τραπέζι μας, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη σε τυροκομείο της Κορινθίας.

5η συνάντηση: Ομάδες καλλιεργητών της Κορινθίας παρουσίασαν άγρια χόρτα της Κορινθίας και παραδοσιακές ποικιλίες λαχανικών, σιτηρών, οπωροφόρων δέντρων, φυσικά αγροκτήματα, σχολικούς λαχανόκηπους φυσικής καλλιέργειας παραδοσιακών ποικιλιών και δίκτυα παραγωγών-καταναλωτών στην Κορινθία. Επίσης συζητήθηκαν τα θέματα της τροφής από το χωράφι στο ανθρώπινο σώμα, το φαρμακείο της φύσης στο σπίτι μας και η αυτοδιαχείριση της Υγείας. Στην ενότητα αυτή συμμετείχαν βοτανοθεραπευτές, γεωπόνοι και εκπρόσωποι οριζόντιων δικτύων παραγωγών-καλλιεργητών.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΦΥΡΟΕΡΑ:

Μουσείο Αρχαιολογίας και
Ιστορίας της Τέχνης (Τμή-
μα Ιστορίας και Αρχαιολογίας,
Φιλοσοφική Σχολή ΕΚΠΑ)

ΨΩΜΙ ΜΕ ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΓΛΥΚΟ
ΚΡΑΣΙ. ΞΕΚΛΕΙΔΩΝΟΝΤΑΣ ΤΑ
ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΕΝΟΣ
ΠΡΩΤΟΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ
ΣΤΟΥΣ ΔΕΛΦΟΥΣ

Αντικείμενα από τις ανασκαφές της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής στους Δελφούς που συνιστούν την έκθεση «Από την Πυθία... στην Αθανασία. Φωτίζοντας όψεις των πρωτοβυζαντινών Δελφών», γίνονται αφορμή να ανακαλύψουν οι μαθητές της Ε' και ΣΤ' Δημοτικού πτυχές της ζωής των κατοίκων της εκεί ακμάζουσας, σχεδόν άγνωστης στο ευρύ κοινό πόλης.

Στο εισαγωγικό μέρος του προγράμματος, που πραγματοποιείται σε αίθουσα με την προβολή διαφανειών, οι μαθητές εξοικειώνονται με την καθημερινότητα ενός πρωτοβυζαντινού σπιτιού στους Δελφούς και ειδικότερα με τα σκεύη και τα αγγεία της αποθήκης και της κουζίνας που προορίζονταν για την αποθήκευση των πρώτων υλών, την παρασκευή και κατανάλωση της τροφής. Μέσω γραπτών πηγών και εικονιστικών παραστάσεων (σε εικονογραφημένα χειρόγραφα, τοιχογραφίες και ψηφιδωτά) αντλούν πληροφόρηση για το περιεχόμενο των βυζαντινών τραπεζιών.

Στο κύριο μέρος του προγράμματος, οι μαθητές έρχονται πλέον σε άμεση επαφή με τα αγγεία και σκεύη του πρωτοβυζαντινού σπιτιού, με παράλληλες και συνεχείς αναφορές σε σύγχρονα αντίστοιχα μέσω ενός παιχνιδιού ανακάλυψης που επιτρέπει ο σχεδιασμός της έκθεσης. Συζητούνται θέματα σχετικά με το σχήμα, το μέγεθος και την πρώτη ύλη του αγγείου-σκεύους και τη σχέση του με το περιεχό-

μενό του, τον τρόπο ζωής και φαγητού με την βοήθεια και πρόσθετου φωτογραφικού υλικού που παρέχει η έκθεση. Οργανικά κατάλοιπα από τη Συλλογή Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας (όπως οστά ζώων, πτηνών, ψαριών, κατάλοιπα οστρέων κτλ.) τους επιτρέπουν να γνωρίσουν το περιεχόμενο του βυζαντινού πιάτου, να εμπεδώσουν τα σχετικά με τις πρώτες ύλες και τα βασικά στοιχεία της βυζαντινής διατροφής, που δεν υστερούσε από την σημερινή σε ποικιλία και θρεπτικά συστατικά, να διατυπώσουν ότι επρόκειτο για μια κοινωνία οικονομίας, όπου τίποτα δεν πετιέται και όλα αξιοποιούνται. Οι συνεχείς αναφορές στη σύγχρονη καθημερινότητα τους οδηγεί αυτόματα σε συμπεράσματα για τη σημερινή διατροφή και κυρίως για το πώς η δύσκολη οικονομική συγκυρία επηρεάζει το πιάτο τους, το μέγεθος και το περιεχόμενό του.

Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται με εικαστική δραστηριότητα.

Σ. ΞΥΝΑΡΙΑΝΟΥ, Ε. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ,

Δ. ΜΕΘΕΝΙΤΟΥ, Ε. ΠΑΠΑΛΟΥΚΑ:

Μουσείο Μικρασιατικού

Ελληνισμού «Φιλιώ

Χαϊδεμένου»

ΜΙΑ ΒΑΛΙΤΣΑ ΜΕ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ. ΕΝΑ ΚΛΕΙΔΙ,

ΛΙΓΟ ΚΑΝΕΛΛΑ ΚΑΙ ΜΙΑ

ΠΑΛΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Η εισήγηση αποσκοπούσε στην παρουσίαση και περιγραφή του εκπαιδευτικού προγράμματος «Μια Βαλίτσα με αναμνήσεις: Ένα κλειδί, λίγη κανέλλα και μια παλιά φωτογραφία» που σχεδιάστηκε για το Μουσείο Μικρασιατικού Ελληνισμού «Φιλιώ Χαϊδεμένου». Βασικός στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να φέρει σε επαφή παιδιά ηλικίας 10-12 ετών με όψεις της ιστορίας του μικρασιατικού ελληνισμού και πτυχές της άυλης μικρασιατικής κληρονομιάς.

Το πρόγραμμα διαπραγματεύεται έννοιες όπως η κοινωνική ζωή, ο πολιτισμός του φαγητού, η προσφυγική εγκατάσταση και η ταυτότητα του πρόσφυγα, αξιοποιώντας τα αντικείμενα του Μουσείου και άλλα εκπαιδευτικά εργαλεία. Διαμέσου του δραματοποιημένου αφηγηματικού λόγου, λογοτεχνικών αποσπασμάτων με συναφές περιεχόμενο, τεχνικών θεατρικής αγωγής και άλλων βιωματικών δραστηριοτήτων, προκύπτει ένας δημιουργικός διάλογος ανάμεσα στις ιστορίες που αφηγείται το Μουσείο και τις αναπαραστάσεις των παιδιών.

Σκοπό του εκπαιδευτικού προγράμματος αποτελεί η εξοικείωση των παιδιών με ένα σύνθετο κεφάλαιο της ιστορίας, ξεκινώντας από προσιτές στα παιδιά όψεις της κοινωνικοπολιτιστικής ζωής και καταλήγοντας στο ιστορικό πλαίσιο της εποχής. Η προσφυγιά, η ταυτότητα και η μνήμη αποτελούν κεντρικές ιδέες που αναδεικνύονται στο παρόν πρόγραμμα και δύναται να επεκταθούν στην προσέγγιση σύγχρο-

νων ζητημάτων ετερότητας και μετανάστευσης. Η συγκεκριμένη εκπαιδευτική δράση εντάσσεται σε ένα πλαίσιο δραστηριοτήτων με το οποίο το Μουσείο επιδιώκει να ανοιχθεί τόσο στην τοπική όσο και στην ευρύτερη κοινωνία.

Β' ΜΕΡΟΣ

ΝΕΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ:

ΣΤΕΛΛΑ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ:

*Προϊσταμένη Τμήματος Μουσείων
της Δ/νσης Νεώτερου Πολιτιστικού
Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής
Κληρονομιάς*

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΡΑΝΤΑ:

Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου
Πειραιώς

ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΝΤΑΣ ΤΑ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ: ΜΙΑ ΝΕΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Θεωρώντας ότι η λιτότητα των ιαπωνικών ποιημάτων (χαϊκού) πυροδοτεί τη φαντασία δημιουργώντας εικόνες, δημιουργήσαμε το πρόγραμμα «Ζωγραφίζοντας τα ποιήματα», επιλέγοντας χαϊκού με θέμα το νερό, ως μέσο για να γιορτάσουμε την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης (21 Μαρτίου) και την Παγκόσμια Ημέρα Νερού (22 Μαρτίου), σε μια προσπάθεια σύνδεσης του υλικού με το άυλο.

Το πρόγραμμα απευθύνεται κατά βάση σε μαθητές Γ΄-Δ΄ Δημοτικού και ξεκινά με σύντομη συζήτηση για τη λογοτεχνία (γενικότερα) και την ποίηση (ειδικότερα), ως αφορμή.

Στη συνέχεια, προβάλλεται σε οθόνη ένα από τα επιλεγμένα ποιήματα και διαβάζεται δυνατά από παιδί που το επιθυμεί. Έπειτα ζητάμε από τα παιδιά να μοιραστούν με την ομάδα το πώς το αντιλαμβάνονται, τι εικόνα τους δημιουργεί. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται για το σύνολο των δέκα ποιημάτων.

Ακολουθώς, κάθε παιδί επιλέγει ένα, το οποίο καλείται να εικονογραφήσει, ώστε να δημιουργηθεί ένα ανθολόγιο χαϊκού για την τάξη τους, εικονογραφημένο από τα ίδια τα παιδιά, ενώ το πρόγραμμα κλείνει με αξιολόγηση.

Μέχρι στιγμής, έχουν παρακολουθήσει το πρόγραμμα 439 παιδιά. Είναι εντυπωσιακό ότι δεν έχει υπάρξει ούτε ένα που να μην έχει συμμετάσχει λιγότερο ή περισσότερο ενεργά ή να μην επιλέ-

ξει ποίημα για να εικονογραφήσει. Επίσης, αρκετές φορές ζητούν να ζωγραφίσουν περισσότερα του ενός ποιήματα. Παρά τις επιμέρους διαφορές μεταξύ των παιδιών, η συνολική αποτίμηση μόνο αισιοδοξία μπορεί να γεννήσει αναφορικά με το ότι ακόμη και κάποια που δεν είναι συνειδητοποιημένοι ή έστω εκπαιδευμένοι αναγνώστες ανταποκρίνονται πολύ θετικά – αρκεί, φυσικά, κάποιος να τα καθοδηγήσει στα μονοπάτια της ποιοτικής ανάγνωσης.

Κλείνοντας, αξίζει να σημειωθεί το σχόλιο που έκανε ένας μαθητής της Γ΄ Δημοτικού φεύγοντας: «Σήμερα κάναμε την πιο πολύχρωμη εκδρομή».

Π. ΣΤΑΘΑΚΟΥ, Ι. ΘΑΝΑΣΟΥΛΑΣ:
Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέ-
χνης και Ελληνικών Λαϊκών
Μουσικών Οργάνων - Συλλογή
Φοίβου Ανωγειανάκη

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΪΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΝ ΣΑΣ ΚΑΛΩΣΟΡΙΖΕΙ
ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Τα ελληνικά λαϊκά μουσικά όργανα σας καλωσορίζουν στο σπίτι τους» δημιουργήθηκε στα πλαίσια της Πρακτικής Άσκησης στο Μουσείο Ελληνικών Λαϊκών Μουσικών Οργάνων Φοίβου Ανωγειανάκη – Κέντρο Εθνομουσικολογίας από τους προπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος Λαϊκής και παραδοσιακής μουσικής Σταθάκου Παναγιώτα και Θανάσουλα Ιωάννη, υπό την εποπτεία της υπεύθυνης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων μουσικολόγου Χρύσας Κουλουράκη.

Το πρόγραμμα αναφέρεται στα λαϊκά μουσικά όργανα και στη χρήση των κουδουνιών μέσα από τα έθιμα της ελληνικής λαϊκής παράδοσης. Ο χώρος που επιλέχθηκε για να πραγματοποιηθεί είναι η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του Μουσείου, ο οποίος ενδείκνυται για την προβολή video και εικόνων (χρήση projector), καθώς και για την ελευθερία της κίνησης που προσφέρει.

Τα μέσα που χρησιμοποιούνται είναι CD-Player και Projector, επιπλέον υλικά που προορίζονται για την κατασκευή αυτοσχέδιου σείστρου όπως και για την δημιουργία των στολών για το παιχνίδι των εθίμων και τα όργανα της συλλογής του Φοίβου Ανωγειανάκη. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 5,5 έως 7,5 χρονών, ηλικίες όπου τα παιδιά αρχίζουν να αντιλαμβάνονται πλήρως τη δυναμική της μουσικής (ηχοχρώματα-εντάσεις) και τα απλά τονικά ή ρυθμικά μοτί-

βα. Η διάρκεια του προγράμματος είναι 70 λεπτά και απευθύνεται σε ομάδες των 25-30 μαθητών.

Οι μέθοδοι που εφαρμόζονται είναι η αφήγηση και τα παιχνίδια μουσικοκινητικής αγωγής. Οι στόχοι που τίθενται αφορούν στα εξής: Καταρχάς, τα παιδιά να λειτουργήσουν ατομικά αλλά και στο πλαίσιο της ομάδας, να κατανοήσουν τον τρόπο που παράγεται ο ήχος στις διαφορετικές οικογένειες των μουσικών οργάνων και να έρθουν σε επαφή με αυτά. Στη συνέχεια, να καταφέρουν να συντονίσουν την κίνησή τους με τον ήχο που ακούν, αφού τον αναγνωρίσουν. Επίσης, να γνωρίσουν τα κουδούνια ως ιδιόφωνα μουσικά όργανα, να αντιληφθούν τον τρόπο που παράγουν ήχο, τη χρήση τους τόσο στην καθημερινότητα όσο και στα έθιμα της λαϊκής παράδοσης του Δωδεκαημέρου και των Αποκριών, να κατασκευάσουν αυτοσχέδια μουσικά όργανα με κουδουνάκια και τελικά να ενεργοποιηθούν θετικά στο μουσείο, να χαρούν και να παίξουν.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ,
ΧΑΡΑ ΠΑΤΕΛΟΥ:
Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών – Ίδρυμα Βούρου-Ευταξία

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ
ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Το Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών συμμετείχε στον ευρωπαϊκό διαγωνισμό European Cultural Awards, που διοργανώθηκε στο Βερολίνο στις 31 Οκτωβρίου 2014, υπό την αιγίδα του διεθνούς οργανισμού πολιτιστικού μάρκετινγκ και χορηγιών Causales.

Η συμμετοχή του Μουσείου στο διαγωνισμό βασίστηκε στη συστηματική υιοθέτηση και ανάπτυξη διαδραστικών πρωτοβουλιών, που συντελούν σε μια πιο ουσιαστική επαφή του επισκέπτη με το μουσείο και τα εκθέματά του.

Στη βάση αυτού του σκεπτικού, το Μουσείο δημιούργησε ένα καινοτόμο παιχνίδι κρυμμένου θησαυρού, τον Κώδικα 1842, που αξιοποιεί τη μακέτα της Αθήνας του 1842, έργο του Ι. Τραυλού, για να καλλιεργήσει το ενδιαφέρον των επισκεπτών σχετικά με την ιστορία της πόλης των Αθηνών.

Στο παιχνίδι συμμετέχουν 5 ομάδες. Κάθε ομάδα ακολουθεί μια προκαθορισμένη διαδρομή με συγκεκριμένα κομβικά σημεία, όπου θα πρέπει οι συμμετέχοντες να λύσουν συγκεκριμένο γρίφο, προκειμένου να προχωρήσουν στον επόμενο σταθμό του παιχνιδιού.

Οι συμμετέχοντες αρχικά χωρίζονται σε ομάδες και ξεναγούνται στο μουσείο, σε μια σύντομη επίσκεψη προκειμένου να εξοικειωθούν με το χώρο. Ακολούθως, φθάνουν μπροστά στη μακέτα και παραλαμβάνουν την «ταμπλέτα», που έχει ήδη ρυθμιστεί μέσω της «πλατφόρ-

μας» Clío Muse ανάλογα με τις ανάγκες του παιχνιδιού.

Κάθε ομάδα ακολουθεί διαφορετική διαδρομή. Το σημείο έναρξης των διαδρομών είναι το κτίριο, που επιλέγεται στη μακέτα. Οι ομάδες παρακολουθούν ένα βίντεο σχετικά με αυτό. Το βίντεο είναι τρισδιάστατο, υψηλής ευκρίνειας, ούτως ώστε οι συμμετέχοντες να γνωρίσουν πληροφορίες για την αρχιτεκτονική του κτιρίου, την ιστορία του και το γενικότερο γεωγραφικό, κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται.

Αμέσως μετά το τέλος του βίντεο, με την καθοδήγηση εκπαιδευτών του μουσείου, οι ομάδες διαβάζουν τον πρώτο γρίφο του παιχνιδιού στην «ταμπλέτα» και ξεκινούν την διαδρομή τους.

Η μετάβαση από το ένα κομβικό σημείο στο άλλο γίνεται μέσω της επίλυσης γρίφων. Κάθε στοιχείο, που θα αποκαλύπτεται, οδηγεί στον επόμενο γρίφο και συνεπώς σε ένα νέο έκθεμα. Κάθε ομάδα καλείται να λύσει 5 γρίφους. Κάθε φορά που επιτυγχάνεται η λύση ενός γρίφου ξεκλειδώνεται αυτόματα μια ιστορία για το έκθεμα που έχουν εντοπίσει. Μέσα στην ιστορία κρύβεται ένας κωδικός που καλούνται να βρουν, ούτως ώστε να οδηγηθούν στον επόμενο γρίφο. Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται αφού οι ομάδες επιλύσουν τον τελευταίο γρίφο, όπου και εμφανίζεται στην οθόνη ένας αριθμός. Τώρα όλοι οι συμμετέχοντες καλούνται να συνεργασθούν προκειμένου να σχηματισθεί ο σωστός συνδυασμός που θα ξεκλειδώσει και θα «σπάσει» τον Κώδικα. Το πρόγραμμα διαρκεί 1:30 ώρα.

ΧΑΡΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ:

Μουσείο Μπενάκη

ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΗΝ «ΞΕΧΑΣΜΕ-
ΝΗ ΠΟΛΗ» ΚΑΙ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΠΕΝΑΚΗ. ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΝΙ-
ΚΟΥ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ-ΓΚΙΚΑ.
ΕΝΑΣ ΦΙΛΟΞΕΝΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΕ-
ΧΝΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ.

*Ταξίδια στην ξεχασμένη πόλη. Η «ανακάλυψη» της Αθήνας από τους ευ-
ρωπαίους ταξιδιώτες. Με αφορμή τη Συλλογή Ζωγραφικής, Σχεδίων και
Χαρακτικών του Μουσείου Μπενάκη*

Η εφαρμογή πολυμέσων με τίτλο «Η Αθήνα μέσα από τα μάτια των περιηγητών», έχοντας αξιοποιήσει σε μεγάλο βαθμό τον πλούτο των συλλογών του Μουσείου, με βίντεο, αφηγήσεις, ιστορικές, αρχαιολογικές, τοπογραφικές και άλλες μαρτυρίες, ενσωματώνοντας χρονολόγια, χάρτες, πανοράματα, πίνακες και σχέδια, από το 17ο έως τον 19ο αιώνα, αποτέλεσε το έναυσμα για ένα διαφορετικό ταξίδι στην προεπαναστατική Αθήνα. Τα παιδιά, με πυξίδα τη σύγχρονη ψηφιακή τεχνολογία, συνειδητοποιούν τη διαφορά μιας απλής περιπλάνησης από τη συστηματική περιήγηση, και χαράζουν διαδρομές τους μέσα στην αίθουσα 23 του Μουσείου Μπενάκη, η οποία είναι αφιερωμένη στην Αθήνα.

Οι μαθητές της Στ' Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου παρακολουθούν τη Μεγάλη Περιήγηση (Grand Tour), η οποία αποτυπώνεται σε πολυτελείς εκδόσεις και πολυάριθμα έργα τέχνης με απόψεις μνημείων της Αθήνας, καθώς και σε στιγμιότυπα της καθημερινότητας. Σκοπός του προγράμματος, η διερεύνηση της έννοιας της περι-

ήγησης σε μιαν άλλη εποχή, αλλά και στις μουσειακές συλλογές, με άξονα ένα παιχνίδι ρόλων. Οι μαθητές παρατηρούν τα έργα της αίθουσας, συμβουλευούνται τον υπολογιστή, μελετούν, συγκρίνουν, συντάσσουν ημερολόγια, και συμπληρώνουν δελτία. Υφαίνουν από κοινού την ιστορία τους, και η γνώση που αποκτάται συνδυάζεται με τη χαρά του αυτοσχεδιασμού.

Το Μουσείο Μπενάκη στον Εθνικό Κήπο

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Το Μουσείο Μπενάκη στον Εθνικό Κήπο» το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων σχεδιάζει και υλοποιεί μια εναλλακτική πρόταση για το καλοκαίρι των παιδιών, συνδυάζοντας την Τέχνη με το φυσικό περιβάλλον. Από το καλοκαίρι του 2013, σε συνεργασία με τον Πολιτισμικό Οργανισμό του Δήμου Αθηναίων (ΟΠΑΝΔΑ), το Μουσείο Μπενάκη προτείνει πενθήμερες δράσεις δύο εβδομάδων, που απευθύνονται σε παιδιά ηλικίας 6 έως 10 χρονών.

Επικέντρο των κοινών στόχων των συνελεύσεων, εκτός από την απόλαυση ενός μοναδικού χώρου πρασίνου στο κέντρο της Αθήνας, αποτελεί η καλλιέργεια μιας διαφορετικής αισθητικής αντίληψης για την πόλη. Ευκαιρία να γνωρίσουν τα παιδιά την ιστορία του Κήπου, τις ιδιαίτερες συνθήκες που ευνόησαν τη δημιουργία του, τα γεγονότα που σημάδεψαν την ιστορία της πόλης μέσα από την έρευνα των μόνιμων συλλογών. Ο Κήπος είναι ο ιδανικός τόπος για να έρθουν τα παιδιά σε επαφή με τις «πηγές» της έμπνευσης των δημιουργών του Μουσείου Μπενάκη. Ξεκινούν από τα μουσειακά αντικείμενα και στη συνέχεια επεξεργάζονται με ποικίλους εικαστικούς τρόπους θέματα, ιδέες και μοτίβα απολαμβάνοντας ταυτόχρονα τις λίμνες, τα ελικοειδή δρομάκια, τα κτίσματα, παλιά και νεότερα, τις σπάνιες ποικιλίες των

δέντρων και των φυτών. Από την πρώτη στιγμή, οι μικροί εξερευνητής παρατηρούν και συλλέγουν τον «πλούτο» του Κήπου, ξερά φύλλα, κυπαρισσόμηλα και χρωματιστά φτερά, συγκεντρώνουν τις εντυπώσεις τους στο καθημερινό τους ημερολόγιο. Η υποδοχή των καλοκαιρινών προγραμμάτων από τις οικογένειες που παραμένουν στην Αθήνα, αλλά και από εκείνες που τυχαίνει να βρίσκονται στην πρωτεύουσα στη διάρκεια των διακοπών είναι ιδιαίτερα θερμή.

Πινακοθήκη Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα: Εκπαιδευτικές διαδρομές στην Τέχνη του 20ού αιώνα

Το κτήριο της οδού Κριεζώτου 3, όπου έζησε και εργάστηκε για σαράντα χρόνια ο Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας (1906-1994), αποτελεί δωρεά του ίδιου προς το Μουσείο Μπενάκη. Από το 2011 η Πινακοθήκη, στην ανακαινισμένη της μορφή, καταλαμβάνει ολόκληρο το κτήριο και συμπληρώνει την πολιτιστική ταυτότητα του κέντρου της Αθήνας προσφέροντας στο κοινό για πρώτη φορά ένα πανόραμα της πνευματικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας του τόπου από το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου και τη Μικρασιατική καταστροφή μέχρι τις παramονές της Δικτατορίας του 1967. Οι εμπλουτισμένοι της χώροι, παράρτημα και νεότερο επίτευγμα του Μουσείου Μπενάκη, φιλοξενούν εξαιρετικά έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτηριστικής, φωτογραφίας, και ταυτόχρονα παρουσιάζουν τις εξελίξεις στη μουσική, το θέατρο, τον κινηματογράφο, την αρχιτεκτονική και την τέχνη του λόγου (ποίηση, πεζογραφία, φιλολογία, κριτική). Περιλαμβάνουν, ακόμη, τις κορυφαίες στιγμές του ιστορικού και φιλοσοφικού στοχασμού.

Μονοκοντυλίες και τοιχογραφίες με αφορμή τη Γενιά του Τριάντα

Η διαμόρφωση του εξωτερικού χώρου της ΑΓΕΤ Ηρακλής στη Λυκόβρυση της Αττικής το 1976 από το Νίκο Χατζηκυριάκο-Γκίκα, η φωτογραφική της αποτύπωση από τον ίδιο και η μετέπειτα επιζωγραφισμένη «μακρογραφία» του αποτέλεσαν την αφορμή για μια περιήγηση, συνδυασμένη με την παρατήρηση σχεδίων και χειρογράφων από τα εικαστικά, τη λογοτεχνία και τη μουσική. Πυκνώνοντας και αραιώνοντας τις γραμμές τους σε ένα πεντάπτυχο που ξεδιπλώνεται σταδιακά, όσο προχωράει η γνωριμία με τη συλλογή της Πινακοθήκης, οι μαθητές της Γ' Γυμνασίου και του Λυκείου, λάτρεις σε αυτή την ηλικία του ασπρόμαυρου και των λιτών διατυπώσεων, συνεργάζονται ανά δύο για μια χαρτο-τοιχογραφία. Δουλεύουν γρήγορα, σα να γράφουν με σπρέι στους τοίχους της πόλης τους, για να συνθέσουν ένα μεγαλύτερο ταμπλό.

Για τους μαθητές που διδάσκονται για πρώτη φορά στην Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας τη Γενιά του Τριάντα, το εργαστήρι, η κατοικία και η Πινακοθήκη Γκίκα γίνονται ο ιδανικός χώρος εισαγωγής, όπου παρακολουθούν μερικές από τις πιο ενδιαφέρουσες προσπάθειες ανίχνευσης της ελληνικότητας μέσα στο ευρωπαϊκό περιβάλλον της εποχής. Μέσα από τους σταθμούς της διαδρομής τους στην Πινακοθήκη, τα παιδιά συμμετέχουν σε ένα συναρπαστικό ταξίδι στον κόσμο των ιδεών στην Ελλάδα του εικοστού αιώνα.

Στην... κουζίνα με τον Νίκο Χατζηκυριάκο-Γκίκα

Για τα μικρότερα παιδιά η επαφή με το έργο του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα γίνεται με άξονα έναν μικρό οδηγό, που τα εξοικειώνει βήμα-βήμα με τα μυστικά της τέχνης του, τα συνοδεύει στην «κουζίνα» του. Η Αναστασία Φωτοπούλου-Πρίγκηπα, που υπογράφει το βι-

βλιαράκι με το κίτρινο εξώφυλλο και τις λεπτομέρειες από τα έργα του καλλιτέχνη στα... πιάτα, σκέφτηκε να αξιοποιήσει μια μεταφορά, η οποία, όπως αποδεικνύεται στην πράξη, είναι γνώριμη στα παιδιά. Η ζωγραφική, και η τέχνη γενικά, μοιάζει με τη μαγειρική. Το τελικό αποτέλεσμα, το «έδεσμα» που προσφέρει στο κοινό, είναι ένα κράμα του ταλέντου, της έμπνευσης και της εμπειρίας του. Το καλογραμμένο και καλαίσθητο βιβλιαράκι προσφέρει στον μικρό αναγνώστη τη δυνατότητα να προσεγγίσει τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο δουλεύει ο ζωγράφος, αφήνοντας τελικά τη γεύση των συστατικών που χαρακτηρίζουν τη δουλειά του, το προσωπικό του ύφος.

Εκτός από πρόσταγμα σε δράση καλλιτεχνική το έντυπο είναι επιπλέον και αφορμή για μια πρώτη επαφή με τη σκέψη του Γκίκα, αφού, στην περίπτωση του, έχουμε έναν καλλιτέχνη που αποτύπωσε τις θεωρητικές του ανησυχίες σε άρθρα και κείμενα για την τέχνη, επανρχόμενος συστηματικά στις παιδικές του αναμνήσεις και στα πρώτα καλλιτεχνικά του σκιρτήματα. Έτσι οι μαθητές της Δ', της Ε' και της Στ' Δημοτικού βιώνουν την εκπαιδευτική τους επίσκεψη στην ανακαινισμένη Πινακοθήκη σαν παιχνίδι του οποίου οι κανόνες κρύβονται μέσα στις σελίδες του μικρού οδηγού. Κατάληξη του παιχνιδιού, στο οποίο συμμετέχουν δύο ομάδες, είναι η προσφορά εκατέρωθεν ενός ζωγραφικού γεύματος εμπνευσμένου από τα έργα της εκπαιδευτικής διαδρομής.

ΟΡΙΕΤΤΑ ΤΡΕΒΕΖΑ:

Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος

ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΗΣ: ΕΛΛΗΝΕΣ

ΕΒΡΑΙΟΙ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Με αφορμή την έκθεση του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος με τίτλο «Συναγωνιστής: Έλληνες Εβραίοι στην Εθνική Αντίσταση» σχεδιάστηκε ένα εκπαιδευτικό κουτί - αποσκευή με εποπτικό υλικό, φωτογραφίες, φακέλους δραστηριοτήτων και εκπαιδευτικές προτάσεις.

Είναι μια εναλλακτική μορφή εκπαιδευτικού προγράμματος σχεδιασμένου με τέτοιο τρόπο ώστε:

- Να εισάγει τους μαθητές στο συγκεκριμένο θέμα με ενδιαφέροντα και παραστατικό τρόπο.
- Να εμπλουτίσει το αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου και να αποτελέσει αφορμή για την εξέταση της τοπικής ιστορίας.

Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι η γνωριμία των μαθητών με ένα άγνωστο κομμάτι της Ελληνικής ιστορίας, μέσα από προσωπικές μαρτυρίες, φωτογραφίες και πρωτότυπα έγγραφα της εποχής που βοηθούν τα παιδιά να αντιληφθούν τις έννοιες της αντίστασης και της αλληλεγγύης, τη σημασία της προσωπικής επιλογής και της συλλογικής δράσης, καθώς και τη γενναιότητα απέναντι στον κίνδυνο σε περίοδο κρίσης.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΙΠΟΝΤΙΚΑΣ,

πλωτάρχης:

Πλωτό Ναυτικό Μουσείο

«Θωρηκτό Γ. Αβέρωφ»

ΘΩΡΗΚΤΟ Γ. ΑΒΕΡΩΦ ΚΑΙ

ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Το Πλωτό Ναυτικό Μουσείο Θωρηκτό «Γ.ΑΒΕΡΩΦ» συμμετείχε στην 16η ενημερωτική συνάντηση που διοργάνωσε η Διεύθυνση Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού για την εκπαίδευση και την νεοελληνική πολιτιστική κληρονομιά.

Ο Διευθυντής του Πλωτού Ναυτικού Μουσείου Θωρηκτό «Γ.ΑΒΕΡΩΦ», Πλωτάρχης Παναγιώτης Τριπόντικας ΠΝ, έκλεισε την συνάντηση με μια 10λεπτη παρουσίαση με θέμα «Αβέρωφ και μουσειακή πραγματικότητα».

Απαντήθηκαν ερωτήματα όπως τι είναι το Πλωτό Ναυτικό Μουσείο Θωρηκτό «Γ.ΑΒΕΡΩΦ», ποιο είναι εκείνο το συστατικό που το ξεχωρίζει από τα υπόλοιπα μουσειακά εκθέματα ή πλοία μουσεία; Μπορεί ένα μνημείο να είναι και μουσείο ταυτόχρονα; Πώς λειτουργεί; Τι συμβαίνει με τις αναπαλαιώσεις και τις συντηρήσεις σε αυτό; Μπορεί άραγε να ακολουθήσει τα διεθνή πρότυπα των μουσείων; Μπορούμε να καινοτομήσουμε; Ποια είναι εν κατακλείδι τα χρήσιμα συμπεράσματα;

Το Πλωτό Ναυτικό Μουσείο είναι παροπλισμένο πλοίο κατηγορίας «Ε», που σκοπό έχει να αποτελέσει το μέσο προβολής της ιστορίας, των παραδόσεων, της προσφοράς και των αγώνων του Π.Ν. Αποτελούν ιστορικά κειμήλια του Πολεμικού Ναυτικού, που αναδεικνύουν τη

διαχρονική προσφορά του στη διαμόρφωση της ιστορίας του Έθνους.

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Η αναζήτηση, περισυλλογή, συγκέντρωση, οργάνωση, διαφύλαξη, προστασία και συντήρηση, των πάσης φύσεως κειμηλίων και εκθεμάτων, που αναφέρονται στους κατά θάλασσα αγώνες, καθώς και κάθε είδος θαλάσσιας δραστηριότητας, του εν λόγω πλοίου, με σκοπό, διατηρώντας την αυθεντικότητά του, να αποτελέσει το μέσον προβολής της ιστορίας των παραδόσεων, της προσφοράς και των αγώνων του Π.Ν. και παράλληλα, να καλλιεργεί τη Ναυτική Ιστορική Μνήμη τόσο στα στελέχη του Πολεμικού Ναυτικού όσο και στο κοινωνικό σύνολο ευρύτερα, στο πλαίσιο της λειτουργίας τους ως μουσείο.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΠΑΛΑΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ

1. Οι διαδικασίες συντήρησης, επισκευών και αναπαλαίωσης του σκάφους, των εκθεσιακών χώρων και των κειμηλίων θα εκτελούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η λειτουργικότητα και η ασφάλεια τους, χωρίς την αλλοίωση της αρχικής τους «φυσιογνωμίας», της ιστορικής τους διαδρομής και της μουσειακής τους αξίας.
2. Το Πλωτό Ναυτικό Μουσείο ΘΩΡΗΚΤΟ Γ. ΑΒΕΡΩΦ είναι κατασκευής 1910. Λόγω της παλαιότητας των υλικών απαιτούνται διαφορετικές μέθοδοι και πρακτικές στη συντήρηση και αναπαλαίωση αντικειμένων και διαμερισμάτων τους ανάλογα με το αρχικό υλικό κατασκευής τους (π.χ. ορείχαλκος, μαντέμι, ξύλο κλπ.).
3. Οι εργασίες συντήρησης και αναπαλαίωσης εκτελούνται από το στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό του πλοίου με την συνδρομή των συνεργείων του ΝΣ όποτε αυτό απαιτηθεί, καθώς και με ανά-

θεση εργασιών σε εργολάβους στον Ι.Φ.

4. Οι εργασίες αποκατάστασης είναι τεκμηριωμένες και προέρχονται από τη σύγκριση με το αρχαιολογικό υλικό, αντίγραφα, έγγραφα, σχέδια και φωτογραφίες που έχουν συγκεντρωθεί στο πλοίο - μουσείο, χωρίς να αλλοιώνεται η αρχική μορφή των χώρων και αντικειμένων.

ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΙΔΕΕΣ

Γνωρίζοντας τη σύνθετη δομή του Πλωτού Ναυτικού Μουσείου (αποτελεί το ίδιο μουσειακό έκθεμα και ταυτόχρονα λειτουργεί και ως Μουσείο), βρέθηκαν λύσεις που αφορούν στη συντήρηση τόσο του σκάφους, όσο και των μουσειακών κειμένων μέσα σε αυτό, όπως η χρήση εξειδικευμένου προσωπικού για εργασίες σε ύψος κ.τ.λ.

ΕΡΓΑ, ΔΡΑΣΕΙΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Το ΠΝΜ Θωρηκτό «Γ.ΑΒΕΡΩΦ» αποτελεί έναν χώρο στον οποίο οι επισκέπτες πρέπει να μπορούν να εκπαιδευτούν αισθητικά, οπτικά, κοινωνικά και ιστορικά, ενώ από αισθητικής/ψυχαγωγικής πλευράς συνιστά έναν χώρο όπου οι επισκέπτες πρέπει να ευχαριστιούνται αισθητικά, να ξεφεύγουν από την καθημερινότητα και να ψυχαγωγούνται. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκαν δράσεις και συνεργασίες όπως: η Ευρωπαϊκή Ημέρα Μουσικής | Σάββατο 21 Ιουνίου 14, η Αυγουστιάτικη Πανσέληνος | Κυριακή 10 Αυγούστου 14, η εκδήλωση 1944-2014 70 χρόνια πίσω στην Ιστορία | 17-19 Οκτωβρίου (τριήμερο δράσεων με την Metropolitan Symphony Orchestra of Athens) και συνεργασίες με: την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, το Ίδρυμα Άλσους Ελληνικής Ναυτικής Παράδοσης, το Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος και την

Metropolitan Symphony Orchestra of Athens.

Τέλος παρουσίασε τα νέα Εκπαιδευτικά προγράμματα και την έκδοση ενός μοναδικού Ιστορικού διηγήματος.

1. Η Alpha Bank χορήγησε τη δημιουργία των εκπαιδευτικών εντύπων για παιδιά Α'-Γ' και Δ'-Ε' τάξεων δημοτικού. Ήδη 10.000 έντυπα θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να μεταλαμπαδεύσουν στη νέα γενιά, τη ναυτική μας ιστορία και παράδοση.
2. Εκδόθηκε το «1900» από τους Πλωτάρχη Παναγιώτη Τριπόντικα ΠΝ και Στέφανο Μίλεση. Το συγκεκριμένο βιβλίο αποτελεί για το Πλωτό Ναυτικό Μουσείο Θ/Κ ΑΒΕΡΩΦ, την πρώτη έκδοση ναυτικού ιστορικού διηγήματος. Πρόκειται για ένα ναυτικό και ιστορικό διήγημα που φέρει στο φως την προσπάθεια μιας γενιάς ανδρών του Πολεμικού Ναυτικού, που προσπαθούν να φέρουν εις πέρας ένα ταξίδι το έτος 1900, που πριν ακόμα αρχίσει φαινόταν καταδικασμένο να αποτύχει: τον διάπλου του Ατλαντικού Ωκεανού, με αποστολή την επίδειξη της Ελληνικής Σημαίας στους εξήντα χιλιάδες ομογενείς των Η.Π.Α. με ένα πλοίο του Πολεμικού μας Ναυτικού ακατάλληλο για υπερωκεάνιες αποστολές, το Εύδρομο «Ναύαρχος Μιαούλης».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εάν κάτι θα πρέπει να μείνει από όλα αυτά είναι τρεις λέξεις:

Εξωστρέφεια – Συνεργασίες – Τυποποίηση διαδικασιών. Και είναι σίγουρο ότι θα συνεχίσουμε να πλέουμε μεθ' ορμής ακάθεκτου.

Μετά τις παρουσιάσεις ακολούθησε συζήτηση και στη συνέχεια η κ. Σταυρούλα-Βίλλυ Φωτοπούλου έκλεισε την Ημερίδα ευχαριστώντας τους παρευρισκομένους για την παρουσία τους και την ενεργό συμμετοχή τους. Κλείνοντας τόνισε τη σπουδαιότητα της Ημερίδας που αποτελεί πλέον θεσμό, ο οποίος, για δέκατη έκτη συνεχή χρονιά, συμβάλλει ουσιαστικά στην ενημέρωση και ανταλλαγή απόψεων σε θέματα μουσειοπαιδαγωγικής.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Διεύθυνση Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος
και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς